ΤΟΜΟΣ Στ'. ΑΡΙΘΜ. 4 (124).

Συνδρομὴ ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους ἐτησία μὲν φρ. χρ. 25 ἑξάμηνος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Στ'. τῇ 15/27. Μαΐου 1890.

ΑΔΕΛΙΝΑ ΠΑΤΤΗ.

Ἔξοχος ἀοιδὸς Ἀδελίνα (Μαρία Χλωρίνδα) Πάττη ἐγεννήθη τῇ 9. ἀπριλίου 1843 ἐν Μαδρίτῃ, ἀνετράφη δὲ ἐν Ἀμερικῇ, ἔνθα ὑπὸ τοῦ συζύγου τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, τοῦ μουσικοῦ Strakosh, ἐν τῇ μουσικῇ ἐκπαιδευθεῖσα ἀνέβη τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὑπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Λουκίας, ὡς ἀοιδός. Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέφθη τὰς λοιπὰς μεγαλουπόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ ἐν ἔτει 1881 μετέβη εἰς Εὐρώπην, ἔνθα ὡς ἀοιδὸς τοῦ θεάτρου ἤρατο λαμπροτάτους θριάμβους ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις καὶ ἐν Γερμανίᾳ. Εἶτα ὡς μέλος ἰταλικῶν μελοδραματικῶν θιάσων διέτριψεν ἐν Παρισίοις, ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Μαδρίτῃ. Ἔκτοτε ἡ ἐκτάκτως λαμπρὰ ἐπιτυχία ἣν ἔσχεν εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς παραστάσεις ἐστερέωσε πανταχοῦ τὴν φήμην αὐτῆς ὡς ἐξόχου ἀοιδοῦ. Κατὰ τὴν φωνήν, κατὰ τοὺς τρόπους ἐν τῇ ᾠδικῇ τέχνῃ, καὶ καθ' ὅλον αὐτῆς τὸν χαρακτῆρα ἡ Ἀδελίνα Πάττη ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν opera buffa καὶ semiseria, εἶνε δὲ ἡ λαμπροτάτη ἀντιπρόσωπος τῆς ἰταλικῆς ᾠδικῆς τέχνης, ἐπ' ἴσης ἐξόχως διαπρέπουσα καὶ κατὰ τὴν χάριν τῆς παραστάσεως. Τὰ μάλιστα διέπρεψεν ἡ διάσημος ἀοιδὸς ἐν τοῖς ἑξῆς πρὸ πάντων μελοδράμασι: «Lucia di Lammermoor», «Sonnambula», «Traviata», «Rigoletto», «Barbiere di Sevilla», «Don Pasquale», «Elixir d'amour», «Linda di Chamounix», «Dinorah» καὶ «Aïda».

ΑΔΕΛΙΝΑ ΠΑΤΤΗ.

Ἐν ἔτει 1868 ἡ Ἀδελίνα Πάττη ὑπανδρεύθη ἐν Λονδίνῳ τὸν μαρκήσιον de Ceaux, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὅμως διεζεύχθη κατὰ ἰούλιον τοῦ 1885, τώρα δὲ διατρίβει μετὰ τοῦ νέου συζύγου της Nicolini ἐν τῷ πολυτελεστάτῳ αὐτῆς ἐξοχικῷ μεγάρῳ Craig-y-Nos ἐν Οὐαλίᾳ, εἰς τὸ ὁποῖον συνήθως, μετὰ τὰς διαφόρους ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν περιηγήσεις αὐτῆς ἀποσύρεται ζητοῦσα ἀνάπαυσιν καὶ ἀναψυχὴν ἀπὸ τῶν μόχθων οὓς συνεπάγεται τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτῆς στάδιον, ἐν τῇ ἐξοχικῇ ἠρεμίᾳ, τῷ ὑγιεινῷ ἀέρι τῶν πέριξ ὀρέων καὶ ταῖς λοιπαῖς καλλοναῖς τῆς φύσεως.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ;

Ὑπὸ τοῦ κόμητος ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ.

ΧΡΗΜΑΤΑ! Τί εἶναι τὰ χρήματα; Χρήματα εἶναι τὸ ἰσοδύναμον τῇ ἐργασίᾳ.

Ἐγνώρισα ἀνεπτυγμένους ἀνθρώπους, οἵτινες μετὰ σπουδαιότητος ἰσχυρίζοντο, ὅτι τὰ χρήματα ἐκπροσωποῦσι μάλιστα τὴν ἐργασίαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὰ κατέχουσι. Ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἔκλινον πρότερον ἀορίστως πως πρὸς τὴν γνώμην ταύτην. Θέλων ὁμὼς νὰ μάθω ἀκριβῶς καὶ κατὰ βάθος τί εἶναι κυρίως τὰ χρήματα, ἐστράφην πρὸς τὴν ἐπιστήμην.

Ἡ ἐπιστήμη λέγει ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ χρήματος οὐδὲν οὐδαμῶς ἄδικον οὔτε βλαβερόν περιέχει εν ἑαυτῇ, ὅτι τὰ χρήματα εἶναι ἡ φυσικὴ βάσις καὶ τὸ στήριγμα τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, καὶ ὅτι διευκολύνουσι τὴν ἀνταλλαγήν, καθιστῶσι δυνατὴν τὴν οἰκονομίαν καὶ φειδώ, καὶ εἶναι ἀπαραίτητα ὡς μέτρον τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων καὶ ὡς μέσον πληρωμῆς.

Τὸ προφανὲς γεγονός, ὅτι, ὅταν μοὶ περισσεύωσι τρία ρούβλια ἐν τῷ βαλαντίῳ μου, ἐν ἑκάστῃ πεπολιτισμένῃ πόλει ἀρκεῖ μόνον νὰ συρίξω, ὅπως τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσίν μου ἑκατὸν ἄνθρωποι, πρόθυμοι εἰς τὴν διαταγήν μου νὰ ἐκτελέσωσι διὰ τὰ τρία ἐκεῖνα ρούβλια τὰς δυσκολωτάτας, ἀηδεστάτας καὶ ἐξευτελιστικωτάτας ἐργασίας — τό γεγονὸς τοῦτο ἔχει τὴν αἰτίαν του οὐχὶ εἰς τὸ χρῆμα, ἀλλ' εἰς τὰς πολυπλοκωτάτας συνθήκας τοῦ οἰκονομικοῦ βίου τῶν λαῶν.

Ἡ ὑποδούλωσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ χρήματος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἐργάτης δὲν λαμβάνει ὁλόκληρον τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας του πρόσοδον. Ὅτι δὲν τὴν λαμβάνει ὁλόκληρον προέρχεται ἐκ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ κεφαλαίου, τοῦ εἰσοδήματος, καὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἐργασίας, ὡσαύτως δὲ ἐκ τῶν πολυπλόκων σχέσεων, αἵτινες ὑφίστανται μεταξὺ τῶν παραγόντων τούτων καὶ ἐν γένει μεταξὺ τῆς παραγωγῆς, τῆς διανομῆς καὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἀγαθῶν. Χωρὶς πολλὰ λόγια, δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὸ πρᾶγμα οὕτω πως: Ὅποιος ἔχει χρήματα ἔχει 'ς τὸ σακκὶ τοὺς ἄλλους, τοὺς μὴ ἔχοντας.

Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη διαμφισβητεῖ τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἡ ἐπιστήμη λέγει: εἰς τὴν παραγωγὴν ἑκάστου προϊόντος συνεργάζονται τρεῖς παράγοντες: τὸ ἔδαφος, τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς, καὶ ἡ ἐργατικὴ δύναμις. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ὁ κάτοχος τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως (ὁ ἐργάτης) δὲν εἶνε συγχρόνως κάτοχος καὶ τῶν δύο λοιπῶν παραγόντων, προκύπτει ἡ πολυπλοκωτάτη ἐκείνη τῶν πραγμάτων κατάστασις, ἡ ὁρίζουσα τὴν ἐξάρτησιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλὰ πόθεν προέρχεται ἡ σκληρὰ αὕτη δεσποτεία τοῦ χρήματος; Πῶς συμβαίνει, ὥστε ἓν μέρος τῆς ἀνθρωπότητος κρατεῖ ἐξηρτημένον τὸ ἄλλο μέρος διὰ τῶν χρημάτων; Ἡ ἐπιστήμη μᾶς ἀπαντᾷ ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς διανομῆς ἐκείνης τῶν παραγόντων, ἥτις ἐξασκεῖ πίεσιν ἐπὶ τῶν ἐργατῶν. Ἡ ἀπάντησις αὕτη μοὶ ἐφαίνετο πάντοτε ὀλίγον τι παράδοξος. Ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ τρεῖς οὗτοι παράγοντες λαμβάνουσι μέρος εἰς ἕκαστον προϊὸν καὶ ὅτι ἑπομένως ἡ παραγομένη ἀξία — ἡ τιμὴ τοῦ προϊόντος, τὸ χρῆμα — δικαίῳ τῷ λόγῳ διανέμεται εἰς τοὺς τρεῖς τούτους, καὶ δὴ εἰς μὲν τὸν γαιοκτήμονα ὡς εἰσόδημα, εἰς δὲ τὸν κάτοχον τῶν παραγωγικῶν μέσων ὡς κέρδος τοῦ κεφαλαίου, εἰς δὲ τὸν ἐργάτην ὡς μισθός. Εἶναι τοῦτο πραγματικῶς ὀρθόν; πρὸ πάντων δὲ εἶνε ἄρά γε ὀρθόν, ὅτι εἰς τὴν παραγωγὴν ἑκάστου προϊόντος λαμβάνουσι μέρος μόνοι οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι παράγοντες;

Καθ' ὃν χρόνον γράφω τὰς γραμμὰς ταύτας, παράγεται πέριξ μου χόρτος. Ἐκ τίνων παραγόντων συνίσταται τὸ προϊὸν τοῦτο; Ἐδῶ βλέπω ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὁριζόμενος ἀριθμὸς τῶν παραγόντων, ἡ τριὰς ἐκείνη, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν πραγματικότητα. Βλέπω ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ἐδάφους, τῶν ἐργαλείων καὶ τῆς ἐργασίας παρουσιάζονται καὶ ἄλλοι παράγοντες: ἡ θερμότης τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, τὸ ὕδωρ, ὁ κοινωνικὸς ὀργανισμὸς ὁ προστατεύων καὶ προφυλάττων τὸν χόρτον τοῦ λειμῶνος ἀπὸ τοῦ νὰ καταναλωθῇ ὡς βοσκὴ ὑπὸ ξένων προβάτων, ἡ ἰδιαιτέρα ἐπιτηδειότης τῶν θεριστῶν, ἡ ἱκανότης ἣν ἔχουσι νὰ συνεννοῶνται διὰ τῆς γλώσσης καὶ πολυάριθμοι ἄλλοι «παράγοντες», τοὺς ὁποίους ἡ πολιτικὴ οἰκονομία εἴτε πλουτολογία δι' οἵους δήποτε λόγους ἀδυνατεῖ ν' ἀναγνωρίσῃ. Ἡ θερμότης καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶνε διὰ πᾶν εἶδος παραγωγῆς ἔτι σπουδαιότερος καὶ ἀναγκαιότερος παράγων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους. Δύναμαι κάλλιστα νὰ φαντασθῶ ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα ἐν τῇ πόλει, ἀντιποιούμενον τοῦ δικαιώματος τοῦ στερεῖν ἄλλον τινὰ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοίχων καὶ τῆς φυτεύσεως δένδρων, τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ ὕδωρ καὶ μὲ τὸν ἀέρα. Ὁλόκληρον τόμον ἠδυνάμην νὰ γράψω, ἀπαριθμῶν τὰ διάφορα καὶ ποικιλώτατα εἴδη τῶν παραγόντων, οἵτινες συντρέχουσι πρὸς παραγωγὴν τῶν διαφόρων προϊόντων. Διατί ἡ ἐπιστήμη τοὺς παραβλέπει, διατί ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ μόνων τῶν τριῶν ἐκείνων παραγόντων; Δι' οὐδένα βεβαίως ἄλλον λόγον, εἰ μὴ διότι ἐπὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων — τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, τοῦ ὕδατος, τοῦ ἀέρος κ. τ. λ. — σπανιώτατα ἐγείρει τις ἀξιώσεις, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἡ τάσις πρὸς κτῆσιν γαιῶν καὶ κεφαλαίων ἐν τῇ ἡμετέρα κοινωνίᾳ εἶνε γενική.

Ἡ ἐπιστήμη λοιπὸν δὲν ἐξετάζει τὸν οὐσιώδη πυρῆνα τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μεθαρμόζει καὶ συμμορφόνει τὰς γνώμας της πρὸς τὴν ἤδη ὑφισταμένην καὶ τῇ μεταβολῇ ὑποκειμένην κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τοῦτο ὁμιλεῖ αὐθαιρέτως περὶ ἐκείνων μόνων τῶν τριῶν παραγόντων, οἵτινες ἐφελκύουσι περισσότερον τὴν προσοχὴν της ἢ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ εἶνε ἐστερημένος τῶν ἐργατικῶν μέσων καὶ τοῦ ἐδάφους! Ἂν θελήσωμεν ὀλίγον τι νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀξιώματος τούτου, θ' ἀναγνωρίσωμεν ἀμέσως τὴν ἐσωτερικὴν ἀντίφασιν, ἣν ἐμπεριέχει: Ἡ ἔννοια τοῦ ἐργάτου ἐμπερικλείει ἐν ἑαυτῇ καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐδάφους, τῆς γῆνης ἐπιφανείας, ἐφ' ἧς ζῇ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἐργαλείων, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται κατὰ τὴν ἐργασίαν του. Ἐργάτης, μὴ ζῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ μὴ ἔχων τὰ ἀναγκαῖα διὰ

τὴν ἐργασίαν του ἐργαλεῖα, οὔτε ὑπῆρξε ποτὲ οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ. Ἂν γεωργός τις δὲν ἔχῃ γῆν, οὔτε ἵππον, οὔτε δρέπανον, ἂν ὑποδηματοποιός τις δὲν ἔχῃ σπίτι οὔτε τζαγκαρόσουβλο, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἄλλος τις ἐστέρησε τοὺς ἐργάτας τούτους τῶν ἀναγκαίων αὐτοῖς πρὸς ἐργασίαν πραγμάτων, οὐχὶ ὁμως ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ γεωργὸς ἄνευ ἀρότρου καὶ ὑποδηματοποιὸς ἄνευ ὀπέατος. Ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ἁλιέα ζῶντα μακρὰν τῆς θαλάσσης καὶ στερούμενον ἁλιευτικῶν ἐργαλείων, εἰ μὴ ἐπὶ τῇ προϋποθέσει ὅτι ἄλλος τις ἀπεδίωξεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν παραλίων καὶ τῷ ἀφῄρεσε τὰ ἐργαλεῖά του, οὕτω καὶ τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς ὑποδηματοποιούς, ἐστερημένους τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐργασίαν παραγόντων, τότε μόνον δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅταν παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ παράγοντες οὗτοι παρακρατοῦνται αὐτοῖς διὰ τῆς βίας.

Καὶ εἶνε μὲν δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσιν ἄνθρωποι, ἐπὶ τῆς γῆνης ἐπιφανείας ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐκδιωκόμενοι, καθὼς ἐπίσης καὶ ἄλλοι, οἵτινες ληστευθέντες καὶ ἀπολέσαντες τὰ ἴδια αὐτῶν ἐργαλεῖα, ὑποχρεοῦνται διὰ τῆς βίας μὲ ξένα ἐργαλεῖα νὰ ἐπιτελῶσιν ἔργα πρὸς ὠφέλειαν ἄλλων — ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν ἄλλο σημαίνει, εἰ μὴ ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ φυσικὴ τάξις τῶν πραγμάτων διαταράσσεται. Ἀφοῦ ἡ ἐπιστήμη θεωρεῖ ὡς ἕνα τῶν παραγόντων πᾶν πρᾶγμα, δυνάμενον ν' ἀφαιρεθῇ διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοῦ ἐργάτου, — διατί τότε δὲν παραδέχεται καὶ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ δεσπότου ἐπὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ δούλου ὡς τοιοῦτον παράγοντα; Δύναταί τις νὰ ἐγείρῃ ἀξιώσεις κατοχῆς ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἢ νὰ θεωρῇ ἕνα τῶν πλησίον του ὡς ἰδιοκτησίαν του, οὐδέποτε ὅμως δύναται νὰ θεωρήσῃ μίαν τοιαύτην ἐπὶ τῆς βίας στηριζομένην ἀξίωσιν ὡς φυσικὸν παράγοντα. Ἀλλ' ὁμοίως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς φυσικὸς παράγων τῆς παραγωγῆς ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ τῶν ἐργαλείων ἀξίωσις. Ἡ ἐπιστήμη δύναται μόνον νὰ βεβαιοῖ ὅτι πράγματι ὑπάρχουσι τοιαῦται ἀξιώσεις, αἵτινες διαταράσσουσι τὴν φυσικὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν καὶ στεροῦσαι τὸν ἐργάτην τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐργασίαν μέσων καταστρέφουσι τὰς φυσικὰς συνθήκας τῆς παραγωγῆς, οὐδέποτε ὅμως δικαιοῦται νὰ θεωρῇ τὴν τυχαίαν ταύτην, εἰ καὶ συχνάκις παρατηρουμένην διατάραξιν ὡς φυσικόν, θεμελιώδη νόμον τῆς παραγωγῆς. Ὁ οἰκονομολόγος ὅστις πράττει τοῦτο, ὁμοιάζει μὲ τὸν ζωολόγον ἐκεῖνον, ὅστις ἰδὼν ἀριθμόν τινα σπίνων μὲ κεκομμένας πτέρυγας, κεκλεισμένων ἐντὸς κλωβίων καὶ πινόντων ὕδωρ ἐκ μικρῶν ὑαλίνων ἀγγείων, ἐξάγει τό συμπέρασμα, ὅτι αἱ κεκομμέναι πτέρυγες, τὰ κλωβία καὶ τὰ ὑάλινα ἀγγεῖα εἶναι οἱ τρεῖς φυσικοὶ ὅροι τῆς ὑπάρξεως τῶν πτηνῶν τούτων. Εἰς τὴν θέσιν τῶν σπίνων τούτων εὑρίσκονται οἱ ἐργάται, ἐστερημένοι τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν παραγωγικῶν μέσων, ἐκ τοῦ ὅτι δὲ οἱ ἐργάται οὗτοι ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατομμύρια, οὐδαμῶς δικαιοῦται ἡ ἐπιστήμη νὰ θεωρῇ τὴν θέσιν ταύτην ὡς φυσικὴν καὶ ἐκ τῆς τυχαίας τῶν πραγμάτων καταστάσεως νὰ ἐξάγῃ γενικῶς ἰσχύοντα νόμον τῆς παραγωγῆς.

Ἡ ζωντανὴ πραγματικότης οὐδέποτε θὰ παύσῃ ν' ἀνακινῇ τοιαῦτα ζητήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἐπιστήμη θ' ἀναγκασθῇ ν' ἀσχοληθῇ. Ἀλλὰ τότε θ' ἀναγκασθῇ καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ μαγικοῦ κύκλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου σήμερον εὑρίσκεται περιωρισμένη καὶ οὕτως εἰπεῖν διηνεκῶς περὶ ἑαυτὴν περιστρεφομένη, εἰς τὴν ἀληθῆ ζωὴν καὶ νὰ παρατηρῇ τὰ πράγματα θαρραλέως κατὰ πρόσωπον.

Τότε θὰ ἐπικρατήσωσιν ὅλως διάφοροι γνῶμαι καὶ θεωρίαι, αἵτινες ἐκ βάθρων θ' ἀνατρέψωσι τὴν σημερινὴν ψευδοεπιστήμην μὲ τὰς διαιρέσεις της καὶ τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς της καὶ θ' ἀναγνωρίσωσιν ὅ,τι ὁ ὑγιὴς νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εὑρίσκει ὡς ὀρθόν. Τότε δὲ θὰ εὕρῃ τὴν λύσιν του καὶ τὸ περὶ χρημάτων ζήτημα καὶ θὰ γείνῃ καταφανὲς ὅτι τὸ χρῆμα δὲν εἶνε καθόλου, ὡς παριστᾶται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, τὸ ἀθῶον καὶ ἀβλαβὲς ἐκεῖνο μέσον, τὸ ἀπαραίτητον πρὸς καταμέτρησιν τῆς ἀξίας, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ὅτι εἶνε τὸ πρώτιστον καὶ κυριώτατον μέσον τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅτι τὸ χρῆμα εἶνε: πεπηγμένη βία.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΑΓΕΙΑ.

ΟΝ ὑπνωτισμὸν μὲ ὅλα του τὰ παράδοξα καὶ ἀκατανόητα μυστήρια ἠδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ νέαν μαγείαν ἢ καὶ «ἐπιστημονικὴν μαγείαν». Καὶ πράγματι κατ' ἀρχὰς οὐ μόνον οἱ ἐπιστήμονες, φυσιολόγοι καὶ ἰατροί, ἔσειον ἀπιστοῦντες τὰς κεφαλάς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄλλως εὔπιστος καὶ δεισιδαίμων ὄχλος μετ' ἄκρας δυσπιστίας παρετήρει τὰ ὑπνωτιστικὰ πειράματα καὶ ἐθεώρει αὐτὰ ὡς νέον εἶδος καθαρᾶς ἀπάτης καὶ ἀγυρτείας. Σήμερον ὅμως, ὅτε διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες μεθ' ὅλης τῆς σπουδαιότητος ἀσχολοῦνται περὶ τὸ μυστηριῶδες τοῦτο ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ, πᾶσα ὑποψία περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος ἠφανίσθη καὶ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει πλέον περὶ τῶν γεγονότων αὐτῶν, ζητεῖται δὲ μόνον ἡ ἐξακρίβωσις τῆς οὐσίας καὶ τῶν ὁρίων τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

Εἶνε φυσικὸν ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠρκέσθη μόνον εἰς τὴν ἁπλῆν παρατήρησιν τῶν θαυμασίων φαινομένων τοῦ ὑπνωτισμοῦ ἀλλὰ προσεπάθησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐκμεταλλευθῇ καὶ χρησιμοποιήσῃ τὰς κτηθείσας γνώσεις πρὸς ὡρισμένον τινὰ σκοπόν, πρὸς θεραπείαν ὡρισμένων τινῶν νόσων. Τοιουτοτρόπως ὁ ὑπνωτισμὸς ἐχρησιμοποιήθη ἐν τῇ ἰατρικῇ ὡς θεραπευτικὸν μέσον. Συγχρόνως ὅμως μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς δυνάμεως, ἣν κέκτηται ὁ ὑπνωτιστὴς ἐπὶ τοῦ ὑπνωτισθέντος, ἀπεκαλύφθησαν καὶ οἱ κίνδυνοι οἱ προκύπτοντες ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς δυνάμεως ταύτης. Ὡς γνωστόν, ὁ ὑπνωτισθείς, ἐντελῶς ἐστερημένος τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ βουλήσεως, εἶνε τυφλὸν ὄργανον τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐκτελεῖ πᾶσας αὐτοῦ τὰς διαταγὰς μετὰ τῆς μεγίστης ἀκριβείας. Ὁ ὑπνωτισμὸς λοιπὸν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀσυνειδήτους ἀνθρώπους ὡς ἀσφαλέστατον ὅπλον πρὸς διάπραξιν παντὸς εἴδους κακουρ-

γημάτων. Ἐκ τούτου ὡρμήθησαν αἱ ἔρευναι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς σχέσεως, ἥτις δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ τοῦ ἐγκλήματος.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐκθέσωμεν διὰ μακροτέρων τοὺς ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ ὑπνωτισμοῦ προερχομένους κινδύνους, προτάσσομεν βραχεῖάν τινα ἑρμηνείαν τῶν παρατεθειμένων εἰκόνων, παραλείποντες διὰ λόγους εὐνοήτους πάσας τὰς ἀπαραιτήτους μὲν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν πειραμάτων ἀσημάντους δὲ πρὸς ἐξήγησιν καὶ κατανόησιν αὐτῶν περιστάσεις. Καὶ ἡ μὲν πρώτη εἰκὼν παριστᾷ τὸν πειραματισθέντα νεανίαν, ὅστις συγκεντρώσας ὅλην αὐτοῦ τὴν προσοχὴν εἰς ἓν ὡρισμένον ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν του βασταζόμενον ὑπὸ τοῦ πειραματιστοῦ ἀντικείμενον ἐνέπεσεν ἤδη εἰς τὴν καλουμένην ὕπνωσιν ἤτοι τὸν τεχνητὸν ὕπνον. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ εἰκόνι παρίσταται τὸ λεγόμενον φαινόμενον τῆς κόρης (Pupillenphänom), ἤτοι τὸ πείραμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ διὰ τῆς ἑκάστοτε εὐρύνσεως ἢ στενώσεως τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ δοκιμάζεται ἡ γνησιότης τῆς ὑπνώσεως καὶ ἡ πλήρης ἐπιτυχία τοῦ ὑπνωτιστικοῦ πειράματος. Ὅταν δηλαδὴ παρακολουθῶμεν διὰ τοῦ βλέμματος κινούμενόν τι ἀντικείμενον, αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν εὐρύνονται μὲν καθ' ὅσον ἀπομακρύνεται ἀφ' ἡμῶν τὸ ὁρώμενον ἀντικείμενον, στενοῦνται δὲ καθ' ὅσον πλησιάζει πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλ' ὁ ἐν ἐγρηγόρσει διατελῶν, ὅσον δήποτε ἰσχυρὰν φαντασίαν καὶ ἂν ἔχῃ, δὲν δύναται ποτὲ νὰ πάθῃ τὴν εὔρυνσιν καὶ στένωσιν ἐκείνην τῶν κορῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ, φανταζόμενος μόνον ὅτι βλέπει κινούμενόν τι, πράγματι δὲ παρατηρῶν ἀμετακίνητόν τι ἀντικείμενον. Ἐὰν λ. χ. παρατηρῶμεν ἀτενῶς τὴν ὀροφὴν τοῦ δωματίου καὶ φανταζώμεθα μεθ' ὅσης δήποτε ζωηρότητος ὅτι βλέπομεν πτηνόν τι ἀνιπτάμενον καὶ πάλιν καθιπτάμενον, αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν δὲν μεταβάλλονται κατὰ τὴν ἑκάστοτε ὑποτιθεμένην ἀπόστασιν τοῦ πτηνοῦ ἀφ' ἡμῶν. Ἐὰν ὅμως διαβεβαιώσωμεν τὸν ἐν ὑπνώσει διατελοῦντα ὅτι βλέπει τὸ πτηνὸν ὡς ἐλάχιστον σημεῖον ἀιωρούμενον εἰς τὸν αἰθέρα καὶ εἶτα πάλιν καταβαῖνον ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, τότε παρατηροῦμεν ἀμέσως ὅτι αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὑπνωτισμένου εὐρύνονται καὶ πάλιν στενοῦνται ἀναλόγως. Τοῦτο δὲ παρίσταται ἐν τῇ δευτέρᾳ εἰκόνι. Ἡ τρίτη εἰκὼν παριστᾷ νεανίδα, παρατηροῦσαν ἀτενῶς τὸ ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν της κρατούμενον ὑπὸ τοῦ πειραματιστοῦ ἀντικείμενον καὶ συγκεντροῦσαν ὅλην αὐτῆς τὴν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ ὑπνωτιστοῦ. Ἡ μέθοδος αὕτη τῆς ὑπνωτίσεως εἶνε μία ἐκ τῶν συνηθεστάτων. Ἐν τῇ τετάρτῃ εἰκόνι βλέπομεν τὴν αὐτὴν νεανίδα, ἐν ὑπνώσει ἤδη διατελοῦσαν καὶ ἑτοιμαζομένην κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ ὑπνωτιστοῦ νὰ διαπράξῃ φόνον διὰ τετυλιγμένου χαρτίου, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὡς μαχαίριον.

Ἀρ. 1. Ἔναρξις τῆς ὑπνώσεως.

Ἀρ. 2. Εὔρυνσις καὶ στένωσις τῶν κορῶν τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἀρ. 3. Ὑπνώτισις διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ὀφθαλμῶν.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὐδεμία ὑπῆρξεν ἀμφιβολία ὅτι ὁ ὑπνωτιζόμενος ὄχι μόνον δὲν δύναται ν' ἀντισταθῇ πρὸς οἵαν δήποτε προσβολὴν ἐκ μέρους τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λεγομένης ὑποβολῆς (suggestio) ἀναγκάζεται αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐκτελέσῃ πράξεις βλαβερὰς εἰς ἑαυτόν. Ἀφοῦ ἡ δύναμις τοῦ ὑπνωτιστοῦ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν θέλησιν τούτου ἐντελὴς ὑποταγὴ τοῦ ὑπνωτιζομένου εἶνε τοσοῦτον ἀπεριόριστος, ὥστε ἓν ποτήριον ὕδατος διδόμενον πρὸς πόσιν εἰς τὸν ἐν ὑπνώσει διατελοῦντα μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι περιέχει οἶνον ἢ ἄλλο τι μεθυστικὸν ποτόν, δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς τὸν πιόντα ἐντελῆ μέθην· ἀφοῦ ὁ ὑπνωτισμένος λαμβάνων παρὰ τοῦ ὑπνωτίσαντος αὐτὸν λίθον ἢ ξύλλον ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον πιστεύει εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὅτι κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας εὐοσμότατον ἄνθος, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε πράγματι ἀντι-

ΕΚ ΒΕΝΕΤΙΑΣ.

Εἰκὼν ὑπὸ Adolf Echtler.

Ἀρ. 4. *Ἀπόπειρα φόνου.*

λαμβάνεται τῶν χρωμάτων καὶ τῆς εὐωδίας τοῦ ἄνθους· διατί νὰ μὴ εἶνε δυνατόν, ὥστε ὁ ἐν ὑπνώσει διατελῶν λαμβάνων ἀληθινὸν δηλητήριον μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι εἶνε ὕδωρ ἢ ἄλλο τι ἀβλαβὲς ποτὸν νὰ πίῃ αὐτὸ χωρὶς ποσῶς νὰ ὑποπτεύσῃ μήτε ἐκ τῆς γεύσεως μήτε ἐκ τῆς ὀσμῆς ὅτι πίνει δηλητήριον; Ἀφοῦ ὁ ἐν ὑπνώσει εὑρισκόμενος εἶνε τοσοῦτον ὑποτεταγμένος εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ὥστε πιστεύει ἀδιστάκτως εἰς τὰς ὑποβαλλομένας αὐτῷ ἀπατηλὰς ἰδέας καὶ παραστάσεις ὡς εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ ψηλαφητὴν πραγματικότητα, εἶνε φυσικὸν ὅτι δύναται μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας νὰ παρακινηθῇ καὶ πρὸς διάπραξιν παντὸς ὅτι δύναται νὰ φανῇ αὐτῷ σύμφωνον ἐπακολούθημα τῶν πεπλανημένων του πεποιθήσεων.

Αἱ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς γενόμεναι αὗται ὑποθέσεις ἀπεδείχθησαν ἀληθεῖς διὰ πλείστων πειραμάτων, ἐξ ὧν ὀλίγιστα μόνον ἀναφέρομεν ἐνταῦθα.

Ὁ Γάλλος ἰατρὸς Φ. Liebauld ἔδωκεν εἰς τινα ἐν ὑπνώσει διατελοῦσαν νεάνιδα κόνιν σακχάρεως μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι εἶνε δηλητήριον καὶ ἀπήτησε παρ' αὐτῆς νὰ δηλητηριασθῇ. Ἡ νεᾶνις ἔλαβεν ἄνευ δισταγμοῦ τὴν κόνιν, διέλυσεν αὐτὴν εἰς ἓν ποτήριον ὕδατος καὶ ἔπιε τὴν διάλυσιν κενώσασα τὸ ποτήριον μέχρι τρυγός. — Ὁ καθηγητὴς Liégeois εἶπεν εἰς τινα ὑπ' αὐτοῦ ὑπνωτισθεῖσαν γυναῖκα: «Ἠξεύρετε, κυρία, ὅτι σᾶς ἐδάνεισα πεντακόσια φράγκα καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μου δώσετε μίαν ἀπόδειξιν.» Κατ' ἀρχὰς ἡ κυρία ἀντέτεινε, μετὰ τινας ὅμως περαιτέρω διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὡμολόγησεν ὅτι πράγματι ἔλαβε τὰ πεντακόσια φράγκα καὶ ἐφάνη προθυμοτάτη νὰ ὑπογράψῃ τὸ ὁμόλογον.

Ἀλλ' ὄχι μόνον εἰς αὐτοκτονίαν καὶ βλάβην τῆς ἰδίας περιουσίας δύναται νὰ παρακινήσῃ τὸν ὑπνωτισμένον ὁ ὑπνωτιστής, ὅταν θέλῃ, ἀλλὰ καὶ οἷον δήποτε τύπον παραφροσύνης δύναται νὰ ἐγχαράξῃ εἰς αὐτὸν ἀνεξιτήλως. Γυνή τις ἐν Γαλλίᾳ, ὑπνωτιζομένη ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Richet, εἶχε πληρεστάτην πεποίθησιν καὶ βεβαιότητα, κατὰ τὰς ἑκάστοτε διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ὅτι ἦτο χωρική, ἠθοποιός, καλλιγραφία, ἀνήρ, ἱερεύς, στρατηγός, ναύτης, κύων, πίθηκος, ψιττακός. Ὁμοίαν δύναμιν εἶχε καὶ ὁ Liégeois ἐπὶ τῆς αὐτοσυνειδησίας γυναικός τινος ὑπ' αὐτοῦ ὑπνωτιζομένης, ἥτις ἐπίστευεν ἀκραδάντως ὅτι ἦτο στρατηγός, ἱερεύς, μοναχός, ἀοιδὸς καὶ οὕτω καθεξῆς, κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἐμπνεομένας αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἀπατηλὰς πεποιθήσεις. Δύο ἀδελφαί, ὑπνωτισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Delboeuf καὶ λαβοῦσαι παρ' αὐτοῦ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἦσαν ἡ μὲν χοῖρος ἡ δὲ χοιροβοσκός, εἶχον πληρεστάτην πεποίθησιν περὶ τῆς μεταμορφώσεώς των ταύτης. Ἡ δύναμις λοιπὸν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἐπὶ τῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὑπνωτιζομένου εἶνε τοσοῦτον ἀπεριόριστος, ὥστε δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτῷ τὰς μᾶλλον ἀλλοκότους πεποιθήσεις καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀληθῶς παράφρονα. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασιν εἴδομεν ὅτι ἡ δύναμις τοῦ ὑπνωτιστοῦ περιωρίζετο μόνον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπνωτισθέντος, ἀλλ' ἐν τοῖς ἑπομένοις θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ δύναμις αὕτη ἐπεκτείνεται ἔτι περαιτέρω· διότι ὁ ὑπνωτισμένος οὐ μόνον αὐτὸς δύναται νὰ γείνῃ θῦμα τῆς ἀσυνειδησίας τοῦ διευθύνοντος κατ' ἀρέσκειαν τὴν βούλησίν του, διαπράττων ἀδιστάκτως πᾶν ὅ,τι τείνει πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ βλάβην καὶ ὄλεθρον, ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ καὶ τυφλὸν ὄργανον τοῦ ὑπνωτίσαντος αὐτὸν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ οἷον δήποτε κακούργημα κατὰ τρίτων προσώπων.

Εἴς τινα ἐν ὑπνώσει διατελοῦσαν νεάνιδα ἐδόθη ὑπὸ τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἡ διαταγὴ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ Forcachon καὶ νὰ κλέψῃ ἓν βραχιόλιον ἔκ τινος ἐρμαρίου. Ὁ ὑπνωτιστὴς ἔδωκεν αὐτῇ ἀκριβεστάτην περιγραφὴν τῆς οἰκίας καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐρμαρίου καὶ τῇ συνέστησε μεγίστην προσοχὴν καὶ προφύλαξιν, ὅπως μὴ συλληφθῇ, καὶ πρὸ πάντων ὅπως μὴ μαρτυρήσῃ ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦ παρακινήσαντος αὐτὴν πρὸς τὴν κλοπήν. Ὁ Forcachon, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ἐκρύφθη ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ παρετήρει τὰ κινήματα τῆς νεάνιδος. Αὕτη ἐξετέλεσε κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τὴν διαταγὴν τοῦ ὑπνωτιστοῦ. Μετά τινα χρόνον ὑπνωτισθεῖσα πάλιν καὶ διαταχθεῖσα νὰ μαρτυρήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ κλέπτου, ἔμενε σταθερὰ εἰς τὸν ἰσχυρισμόν της ὅτι ἀγνοεῖ. Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις καὶ ἀπειλὰς ἐκ μέρους τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὡμολόγησε μὲν ὅτι αὐτὴ διέπραξε τὴν κλοπὴν ἀλλ' ἠρνεῖτο νὰ δώσῃ οἵαν δήποτε περαιτέρω πληροφορίαν περὶ τοῦ παρακινήσαντος αὐτὴν πρὸς τὴν κλοπήν. Τότε ὁ ὑπνωτιστὴς διεβεβαίωσεν αὐτὴν ὅτι ὁ κλέπτης ἦτο κύριός τις ὀνόματι Λ . . . . καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία τὸν εἶδεν ἰδίοις ὄμμασι κλέπτοντα τὸ βραχιόλιον. Ἡ νεᾶνις ἐπείσθη πληρέστατα περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ ὁρισθέντος αὐτῇ προσώπου καὶ περὶ τῆς ἰδίας ἀθωότητος καὶ ἐδείχθη πρόθυμος νὰ καταγγείλῃ τὸν Λ . . . ὡς κλέπτην, ὡς διέταξεν αὐτῇ ὁ ὑπνωτιστής. Πράγματι ἅμα ὡς ἀφυπνίσθη ἔγραψε τὴν ἑξῆς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην:

«Κύριε εἰρηνοδίκα!

Πρέπει νὰ ἐκπληρώσω τὸ καθῆκόν μου. Χθὲς τὸ πρωῒ ἐκλάπη ἐν βραχιόλιον ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Forcachon. Κατ ἀρχὰς ὑπώπτευσαν ἐμὲ ὡς διαπράξασαν τὴν κλοπήν, ἀλλ' ἀδίκως διότι σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι εἶμαι ἐντελῶς ἀθῶα. Δύναμαι νὰ σᾶς ὀνομάσω τὸν κλέπτην: οὗτος εἶνε ὁ κύριος Λ . . . (ἠκολούθει τὸ ὄνομα ὁλόγραφον). Ἀκούσατε δὲ πῶς ἔγινεν ἡ κλοπή: Ὁ κ. Λ. εἰσῆλθεν ἀθορύβως περὶ τὴν πρώτην ὥραν τῆς νυκτὸς εἰς τὴν αὐθουσαν τοῦ κυρίου Forcachon διὰ τῆς μικρᾶς ὀπισθίας θύρας, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἐρμαρίου, τὸ ὁποῖον ἵσταται πλησίον τοῦ παραθύρου, ἓν βραχιόλιον τῆς κυρίας Forcachon, ἔκρυψεν αὐτὸ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν θυλάκιον τοῦ φορέματός του καὶ ἀπῆλθε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Ἐγὼ ἤμην ἐκεῖ κεκρυμμένη καὶ παρετήρουν ὅλα του τὰ κινήματα. Αὐτὸς εἶνε ὁ κλέπτης καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ ὁρκισθῶ περὶ τούτου ἐνώπιον τῶν δικαστῶν.»

Ἐπειδὴ αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπνώσεως διδόμεναι διαταγαὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκτελῶνται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ὑπνωτισμένου, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ ὑπνωτιστοῦ νὰ ὁρίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεώς των, αὐξάνουσιν ἔτι μᾶλλον οἱ κίνδυνοι τοῦ ὑπνωτισμοῦ ὡς μέσου πρὸς διάπραξιν παντὸς εἴδους κακουργημάτων. Ἡ μεθυπνωτική, τοῦτ' ἔστιν ἡ μετὰ τὴν ἐγρήγορσιν ἐκ τοῦ τεχνητοῦ ὕπνου ἐκτελεσθησομένη πρᾶξις, δύναται οὐ μόνον ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀλλὰ καὶ μετὰ μακρότατα χρονικὰ διαστήματα, αὐθαιρέτως ὑπὸ τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὁριζόμενα, νὰ ἐκτελεσθῇ μετὰ πληρεστάτης ἀκριβείας. Οὕτω λ. χ. ὁ Γάλλος Beaunis ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὑπνωτισθέντα τῇ 14 ἰουλίου 1884 ἐντολήν, ἥτις μετὰ 170 ἡμέρας, τῇ 1. ἰανουαρίου 1885 ἐξετελέσθη ἀκριβέστατα, ὁ δὲ Liégeois ἔδωκεν ὡσαύτως εἴς τινα ἐν ὑπνώσει διατελοῦντα νεανίαν τῇ 12. ὀκτωβρίου 1885 διαταγήν, ἣν ὁ ὑπνωτισμένος ὤφειλε νὰ ἐκτελέσῃ (ἐννοεῖται ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως) μετὰ ἓν ἔτος, ἀφ ἧς ἡμέρας διετάχθη. Πράγματι τῇ 12. ὀκτωβρίου 1886 ὁ νεανίας ἐκεῖνος ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ Liégeois, χωρὶς νὰ παραλείψῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην λεπτομέρειαν τῆς ἐντολῆς.

Τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία τῶν ἐν ὑπνώσει διδομένων διαταγῶν εἶναι διὰ τὸν ὑπνωτισμένον ἐντελῶς ἀδιάφορα. Εἴτε ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει ἐνδιαφέρον εἰς τὴν πρᾶξιν, ἣν διατάσσεται νὰ ἐκτελέσῃ, εἴτε καὶ ὡς ἐνεργῶν πρὸς ὄφελος μόνου τοῦ ὑπνωτιστοῦ — ὁ ὑπνωτισθεὶς ἐκτελεῖ μετὰ τὴν ἐγρήγορσιν κατὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ἀκριβῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως τὰς δοθείσας αὐτῷ διαταγάς. Οὕτω ὁ Forcachon εἴς τινα εἰκοσιέπταετῆ νεανίαν ἐνέπνευσε διὰ τῆς ὑπνωτιστικῆς ὑποβολῆς ζηλοτυπίαν πρὸς φίλον του τινὰ καὶ τὴν ἀπόφασιν, νὰ χύσῃ θειικὸν ὀξὺ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντιζήλου του τούτου. Ἅμα ἀφυπνισθεὶς ἐκ τοῦ τεχνητοῦ ὕπνου ὁ νεανίας παρεκάλει ἐπιμόνως νὰ τῷ δώσωσι θειικὸν ὀξύ. Ὁ Forcachon ἐνδίδων δῆθεν εἰς τὴν παράκλησίν του τῷ ἐνεχείρισε φιάλην περιέχουσαν ἀβλαβές τι χρωματισμένον ὑγρόν. Ὅτε εἶδε τὸν ἀντίζηλόν του εἰσελθόντα εἰς τὸ δωμάτιον ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ συγχρόνως ἔχεε διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τοῦ προσώπου του, λέγων: «Ἰδού, λάβε τὴν ἀμοιβήν σου διὰ τὴν ἀπιστίαν σου!» Μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ νεανίας ἐλησμόνησεν ἐντελῶς καὶ τὴν ζηλοτυπίαν καὶ ὅλα τὰ διατρέξαντα.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΡΒΕΡΤΟΣ ΚΑΙ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΒΙΣΜΑΡΚ.

«Ἡ δόξα τοῦ πατρὸς εἶνε φανὸς εἰς τοὺς υἱούς», τὸ λόγιον τοῦτο τοῦ Γκαῖτε ἐπηλήθευσε καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ, οἵτινες ἐν νεαρᾷ σχετικῶς ἡλικίᾳ ἀνῆλθον εἰς ὑπουργήματα, κατεχόμενα συνήθως ὑπὸ ἀνδρῶν πολλῷ ὡριμωτέρας ἡλικίας. Καὶ ὁ μὲν πρωτότοκος υἱὸς τοῦ πρώην ἀρχικαγγελαρίου τῆς Γερμανίας, ὁ κόμης Ἐρβέρτος φὸν Βίσμαρκ ἦγε μόλις τὸ 36 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὅτε ἐγένετο ὑπουργός, ὁ δὲ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς ὁ κόμης Γουλιέλμος ἐν τῇ αὐτῇ περίπου ἡλικίᾳ ἀνηγορεύθη πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως.

Ὅτε τῇ 28. δεκεμβρίου 1849 ἐγεννήθη ἐν Βερολίνῳ ὁ κόμης Ἐρβέρτος, ὁ πατὴρ αὐτοῦ «ὁ κτηματίας καὶ ἀνθυπολοχαγὸς τῆς ἐθνοφρουρᾶς Ὄθων φὸν Βίσμαρκ εἶχεν ἐκλεχθῆ βουλευτὴς ἐν τῇ πρωσσικῇ βουλῇ, καὶ οὐδεὶς προφήτης θὰ ἠδύνατο τότε νὰ προμαντεύσῃ τὸ πολιτικὸν μέλλον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. Μετὰ τὸν Ἐρβέρτον ἐγεννήθη, τῇ 1. αὐγούστου 1852, ὁ δεύτερος καὶ τελευταῖος υἱὸς τοῦ Βίσμαρκ, ὁ κόμης Γουλιέλμος, ἀμφότεροι δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἐφοίτησαν βραδύτερον εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ γυμνάσιον τοῦ Φρειδριχσβέρδερ, τὸ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Bonnell, τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου διδασκάλου, ὅστις καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν εἶχε διδάξῃ καὶ παραλάβῃ ὡς ὑπότροφον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του. Τῷ 1869 ἐπεράτωσαν οἱ δύο ἀδελφοὶ τὰς γυμνασιακὰς σπουδάς των, γινομένου δὲ λόγου μεταξὺ τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ μέλλοντος σταδίου τῶν δύο νέων, ὁ πατὴρ ἐδήλωσεν ὅτι οἱ υἱοί του «ὤφειλον πρότερον νὰ φοιτήσωσιν ἐπὶ ἓν ἔτος τοὐλάχιστον εἰς τὸ πανεπιστήμιον καὶ εἶτα ν' ἀποφασίσωσιν αὐτοὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ σταδίου των.» — Ὁ Ἐρβέρτος φὸν Βίσμαρκ ἐξεπλήρωσε κατὰ πρῶτον τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον ὑπηρετήσας ἀπὸ 1. ἀπριλίου 1870 ἐν τῷ Α΄. συντάγματι τῆς φρουρᾶς τῶν Δραγώνων. Μετὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον, ἐξ οὗ ὁ μὲν Γουλιέλμος ἐπανέκαμψεν οἴκαδε ἀβλαβὴς ὁ δὲ Ἐρβέρτος ἀποκόμισεν οὐχὶ ἀσήμαντον τραῦμα, ἐφοίτησαν ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου ἔνθα ἐσπούδασαν νομικὰ καὶ πολιτικὰς ἐπιστήμας. Ὁ Ἐρβέρτος, μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν του, εἰσῆλθε τῷ 1874 εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον· μετὰ δύο ἔτη ὑπέστη τὰς διπλωματικὰς ἐξετάσεις καὶ εἶτα ἐχρημάτισεν ἀκόλουθος τῆς πρεσβείας ἐν Μονάχῳ, γραμματεὺς τῆς πρεσβείας ἐν Βέρν καὶ ἐν Δρέσδῃ. Κατὰ τὸ ἐν ἔτει 1878 συγκροτηθὲν βερολίνειον συνέδριον διέτριβεν ὁ Ἐρβέρτος παρὰ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ ἐπανειλημμένως ἐχρησίμευσεν εἰς λίαν δυσχερεῖς διπλωματικὰς μεσιτείας. — Ἐν ἔτει 1881 ὁ κόμης Ἐρ-

βέρτος, ὅστις ἕως τότε διέτριβεν ἐν Δρέσδῃ ὡς σύμβουλος τῆς πρεσβείας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολιτικὸν τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν καὶ μετ' ὀλίγον προσελήφθη εἰς πλείονας διπλωματικὰς ἀποστολάς, εἰς Λονδῖνον, εἰς Βιέννην καὶ βραδύτερον εἰς Πετρούπολιν. — Πρὸ τῆς ἐν Πετρουπόλει διαμονῆς του ὁ κόμης Ἐρβέρτος διέτριβεν ἐν Λονδίνῳ ὡς πρῶτος γραμματεὺς τῆς πρεσβείας, ἀνελθὼν οὕτω εἰς τὴν προτελευταίαν βαθμῖδα πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβευτοῦ, ὅπερ καὶ περιεβλήθη βραδύτερον τῷ 1884 ἐν Haag. Τῷ 1885 διωρίσθη ὁ κόμης Ἐρβέρτος ὑφυπουργὸς (Unterstaatssekretär) τῶν ἐξωτερικῶν, κατὰ μάϊον δὲ τοῦ 1886 ὑπουργὸς καὶ τὸν σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀντιπρόσωπος τοῦ πατρός του ὡς ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν. Νῦν διατρίβει ὁ Ἐρβέρτος παρὰ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν Φρείδριχςρούῃ μακρὰν τῆς πολιτικῆς, παραιτηθεὶς καὶ αὐτὸς ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ πατρός του.

ΕΡΒΕΡΤΟΣ ΒΙΣΜΑΡΚ.

ΓΟΥΙΕΛΜΟΣ ΒΙΣΜΑΡΚ.

Ἀσυγκρίτως ἠρεμώτερον διήγαγε τὸν βίον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γουλιέλμος. Ἀφοῦ εἰργάσθη ἐπί τινα χρόνον ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν, διωρίσθη ἔπαρχος (Landrath) βραδύτερον δὲ ἐτιμήθη μὲ τὸν τίτλον μυστικοῦ συμβούλου τῆς κυβερνήσεως καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προεβιβάσθη εἰς πρόεδρον τῆς κυβερνήσεως ἐν Ἀννοβέρῳ, τὴν θέσιν δὲ ταύτην κατέχει μέχρι τῆς σήμερον.

ΕΝ ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ὑπὸ **B. BJÖRNSON.**

ΓΙΑΤΙ νὰ καθίσωμεν ἐδῶ;» — «Διότι ἐδῶ τὸ μέρος εἶνε ὑψηλὸν καὶ φωτεινόν.» — «Ἀλλὰ τὸ βάθος ἐδῶ κάτω μὲ τρομάζει, μοῦ προξενεῖ ζάλη· καὶ ὁ ἥλιος ποῦ ἀντανακλᾶται ἀπὸ τὰ κύματα μὲ θαμβώνει. Πηγαίνωμεν μακρότερα.» — «Ὄχι, ὄχι μακρότερα!» — «Τότε ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ καλύβιον· ἐκεῖ ἦτο τόσον ὡραῖα!» — «Ὄχι, ὄχι, οὔτ' ἐκεῖ!» Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθισε νωχελῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς νὰ μὴ ἠδύνατο ἢ νὰ μὴ ἤθελε νὰ προχωρήσῃ. Ἐκείνη ἔμεινεν ὀρθία πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτεί. Μετὰ ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος: «Ἀάστα, τώρα πρέπει νὰ μοῦ ὁμολογήσῃς, διατί ἔλαβες τόσον φόβον, ὅταν εἶδες τὸν ξένον ναύτην.» — «Καλὰ τὸ προμάντευσα ἐγὼ» ἐψιθύρισεν ἡ Ἀάστα καὶ ἐφάνη ὅτι ἡτοιμάζετο νὰ φύγῃ δρομαία. — «Πρέπει νὰ μοῦ τὸ πῇς, πρὶν φύγῃς, εἰ δὲ μή, δέν με βλέπεις πλέον.» — «Βότολφ!» ἀνέκραξε καὶ μετεστράφη, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν της. — «Βεβαίως», εἶπεν ἐκεῖνος, «σοῦ ὑπεσχέθην νὰ μή σε ἐρωτήσω, καὶ εἰμπορῶ νὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἂν προτιμᾷς τοῦτο· ἀλλὰ τότε τὰ πάντα μεταξύ μας τελειόνουν.» — Ἡ Ἀάστα ἐξερράγη εἰς δάκρυα καὶ ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν. Ἡ λεπτοφυὴς καὶ ὡραία μορφή της, αἱ μικραὶ καὶ λευκόταται χεῖρές της, ἡ μαλακὴ καὶ ξανθὴ κόμη της, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχε κατολισθήσῃ τὸ πρὸ μικροῦ καλύπτον τὴν κεφαλήν της ὀθόνιον, καὶ ἔπειτα οἱ ἀπεριγράπτως ὡραῖοι ὀφθαλμοί της, τὸ στόμα της, ἕκαστον ἰδιαιτέρως ἐμάγευε καὶ πάντα ὁμοῦ ἀπετέλουν θαυμασίως ἐρατεινὴν εἰκόνα. Λαμπραὶ καὶ φεγγοβολοῦσαι ἔπιπτον ἐπ' αὐτῆς αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου. Ὁ Βότολφ ἀνεσκίρτησε «Ναί, τό ξεύρεις ὅτι ὑποχωρῶ, ὅταν μὲ κυττάζῃς μ' αὐτὸ τὸ βλέμμα. Ἀλλὰ ξεύρω κ' ἐγώ, ὅτι τὸ πρᾶγμα ὑστερώτερα χειροτερεύει ἀκόμη περισσότερο. Δὲν μπορεῖς λοιπὸν ποτὲ νὰ τὸ ἐννοήσῃς; Καὶ χιλιάκις ἂν σοῦ ὑποσχεθῶ, ὅτι δὲν θέλω νὰ μάθω τὸ παρελθόν σου — δὲν εὑρίσκω ποτὲ ἡσυχίαν, δὲν εἰμπορῶ νὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσί μου!» Τὸ πρόσωπόν του ἐμαρτύρει ἀκράτητον ἔξαψιν, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ συνετάρασσε τὰ στήθη του. — «Βότολφ! Αὐτὸ ἀκριβῶς μοῦ ὑπεσχέθης, ὅταν ἐγὼ δὲν εὕρισκα ἡσυχία· μοῦ ὑπεσχέθης νὰ μή με ἐρωτήσῃς πλέον περὶ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ποτὲ ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ εἴπω. Μοῦ τὸ ὑπεσχέθης ἐπισήμως, μοῦ ὡρκίσθης ὅτι θὰ σοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον τό παρελθόν μου, ὅτι θέλεις ἐμέ, μόνην ἐμὲ νὰ ἔχῃς!... Βότολφ!» Καὶ ἔπεσε γονυπετὴς πρὸ τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῆς χλόης, κλαίουσα, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο διὰ τὴν ζωήν της, καὶ ἐνῶ τὸν προσητένιζε, τὰ δάκρυά της ὡμίλουν θερμοτέραν γλῶσσαν, καὶ ἡ Ἀάστα ἦτο τὸ ὡραιότατον καὶ δυστυχέστατον πλάσμα, τὸ ὁποῖον ὁ Βότολφ εἶδε ποτὲ εἰς ὅλην του τὴν ζωήν. «Θεέ μου!» ἀνέκραξεν ἀνασκιρτήσας, εἶτα δὲ πάλιν καθεσθεὶς ἐπὶ τῆς χλόης «ἂν μὲ ἠγάπας» εἶπε «τόσον, ὥστε νὰ ἔχῃς ὀλίγην ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ, πόσον εὐτυχεῖς θὰ εἴμεθα καὶ οἱ δύο!» — «Ἢ ἂν εἶχες σὺ εἰς ἐμὲ ὀλίγην ἐμπιστοσύνην!» ἀπήντησεν ἐκείνη ἱκετευτικῶς καὶ συρομένη μὲ τὰ γόνατα ἐπλησίασε περισσότερον, εἶτα δὲ προσέθηκεν: «Ἐγὼ ἂν σὲ ἠγάπων; Τὴν νύκτα, μετὰ τὴν σύγκρουσιν τοῦ πλοίου μας πρὸς τὸ ἰδικόν σου, ὅταν ἀνέβηκα εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ σὲ εἶδα κατὰ πρώτην φορὰν — οὐδέποτε, εἶχον ἴδῃ μορφὴν τόσον ἀνδρικὴν καὶ ἰσχυρὰν — σὲ

ἠγάπησα ἀμέσως. Καὶ ὅταν, ἐνῶ τὰ πλοῖα ἐβυθίζοντο, μὲ ἔφερες ἔξω εἰς τὴν ξηράν, ἠσθάνθην νέαν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν εἶχον ἀηδιάσῃ...» Ἐσιώπησε καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ, εἶτα δὲ περιπτύξασα μὲ τοὺς βραχίονας τὰ γόνατά του «Βότολφ!» ἀνεφώνησεν ἱκετευτικῶς. «Ἔσο γενναῖος, ἔσο γενναῖος ὡς τότε, Βότολφ!» Ὁ δὲ Βότολφ ἀπήντησε σχεδὸν ἀποτόμως: «Διατί μὲ πειράζεις; Γνωρίζεις, ὅτι δὲν εἰμπορῶ! Τὴν ψυχὴν θέλομεν ν' ἀποκτήσωμεν, ὄχι μόνον τὸ σῶμα — τὰς πρώτας ἡμέρας ἀρκούμεθα ὅπως δήποτε, ἀλλ' ὄχι αἰωνίως...» Ἡ Ἀάστα ἀπεσύρθη ἀπ' αὐτοῦ πλήρης ἀπελπισίας, «Ὄχι» ἀνεφώνησε «τὸ παρελθὸν δὲν ἐπιστρέφει πλέον καὶ ὁ βίος μου δὲν δύναται νὰ σοῦ ἀνήκῃ ὁλόκληρος· ὦ Θεέ μου!» — «Δός μου ὅλον τὸν βίον σου, ὄχι μόνον ἓν μέρος, καὶ τότε θὰ μοῦ ἀνήκει ὁλόκληρος.» Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερεν ὁ Βότολφ μὲ σταθεράν φωνήν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἐνθαρρύνῃ ἑαυτόν· ἡ Ἀάστα δὲν ἀπήντησε, ἀλλ' ἐφαίνετο παλαίουσα. «Νίκησε τὸν ἑαυτόν σου, τόλμησε τὸ κίνημα. Χειρότερα ἀπ' ὅτι εἶνε τώρα δὲν εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ.» — «Θέλεις νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὸ ἔσχατον!» εἶπεν ἡ Ἀάστα μὲ ὕφος παρακλητικόν. Ὁ Βότολφος τὴν παρενόησε καὶ ἐξηκολούθησε: «Καὶ τὸ μέγιστον κακούργημα ἂν εἶνε, θὰ προσπαθήσω νὰ τὸ ὑποφέρω, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἰμπορῶ νὰ ὑποφέρω πλέον!» — «Οὔτ' ἐγὼ εἰμπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω πλέον!» ἀνέκραξεν ἡ Ἀάστα καὶ ἀνωρθώθη. — «Θὰ σὲ βοηθήσω νὰ τὸ ὑποφέρῃς», ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἀνορθωθεὶς ὡσαύτως «φθάνει μόνον νὰ μάθω τί εἶνε! Ἀλλὰ εἶμαι πολὺ ὑπερήφανος διὰ νὰ εἶμαι φύλαξ ἑνὸς πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω, καὶ τὸ ὁποῖον ἴσως ἀποβλέπει ἄλλον τινά!» Ἡ Ἀάστα ἐγένετο καταπόρφυρος. «Ἐντροπή σου!» ἀνεφώνησε, «Ἐγὼ εἶμαι πλέον ὑπερήφανη καὶ δὲν ἀπαιτῶ νὰ φυλάττῃς ὅ,τι ἀποβλέπει ἄλλους. — Τώρα ὅμως παῦσε ἐπὶ τέλους.» — «Ὄχι, ἂν εἶσαι ὑπερήφανη, ἐλευθέρωσέ με ἀπὸ τὰς ὑποψίας μου.» — «Ἰησοῦ μου Χριστέ, δὲν ὑποφέρω πλέον.» — «Ὄχι, σήμερον ὡρκίσθην νὰ θέσω τέλος εἰς τὸ πρᾶγμα.» — «Δὲν εἶνε ἀπανθρωπία νὰ βασανίζῃς καὶ νὰ τυραννῇς μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐνεπιστεύθη εἰς ἐσὲ ὅλην της τὴν ὕπαρξιν καὶ σὲ καθικετεύει νὰ τὴν εὐσπλαγχνισθῇς;»

Ο ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΑΓΩΝ.

Ἰχνογραφία ὑπὸ A. Zick.

Ταῦτα λέγουσα ἐπλησίαζε νὰ ἐκραγῇ καὶ πάλιν εἰς δάκρυα, ἀλλὰ δι' αἰφνηδίας τινὸς μετατροπῆς ἀνεφώνησε «ὦ, σὲ κατάλαβα, θέλεις νὰ μὲ φέρῃς ὅλως διόλου εἰς τὴν ἀπελπισίαν!» Παρετήρησεν αὐτὸν τεθλιμμένη καὶ εἶτα ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά. Μετ' ὀλίγον ἤκουσεν εὐκρινῶς καὶ βραδέως προφερομένας τὰς λέξεις: «Θέλεις, ναὶ ἢ ὄχι;» Ἡ Ἀάστα ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα καὶ ἀνεφώνησεν: «Ὄχι, καὶ ἂν μοῦ ἔδιδες ὅλον τὸν κόσμο!» Ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτοῦ, τὰ στήθη της ἐκυμαίνοντο, τὰ βλέμματά της ἐπλανῶντο τῇδε κακεῖσε, ὅτε μὲν ἄγρια, ὁτὲ δὲ τεθλιμμένα καὶ εἶτα πάλιν ἄγρια. Ἐστηρίχθη πρὸς τὸν κορμὸν ἑνὸς δένδρου καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα· ἔπειτα ἔπαυσε νὰ κλαίῃ καὶ ἤρχισε νὰ ἀπομακρύνηται πάλιν. «Τὸ ἤξευρα ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾷς!» ἤκουσεν ἡ Ἀάστα καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ἠσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ της ἀνέκφραστον συγκίνησιν καὶ τρυφερότητα. Δὶς ἢ τρὶς ἡτοιμάσθη ν' ἀπαντήσῃ, ἀλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως ἔπεσεν ἐπὶ τῆς χλόης καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὰς χεῖρας. Ὁ Βότολφ ἐπλησίασε καὶ ἔκυψεν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν της. Ἡ Ἀάστα ἠσθάνετο τὴν προσπέλασίν του καὶ περιέμενε ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους του, ἀλλ' ὅτε εἶδεν ὅτι ἐκεῖνος ἐσιώπα κατέλήφθη ὑπὸ φοβερᾶς ἀγωνίας καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀναβλέψῃ πρὸς αὐτόν. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἀνωρθώθη ἐντρομος. Τὸ μελαγχροινὸν καὶ μακρὸν πρόσωπον τοῦ Βότολφ εἶχε γείνῃ κάτισχνον οἱ κοῖλοι ὀφθαλμοὶ ἄνευ ὀφρύων, τὸ εὐρὺ ἀλλὰ συνεσφιγμένον στόμα, ὅλη ἡ ἀνδρική μορφή του ἐνεποίησεν αὐτῇ τοσοῦτον ἰσχυρὰν ἐντυπωσιν, ὥστε τὸν εἶδεν αἴφνης ἱστάμενον ἐμπροσθέν της ἀπαράλλακτα ὅπως τὴν πρώτην ἐκείνην φορὰν ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἦτο ὑψηλὸς ὅπως τότε, ἀλλὰ πόσον διάφορος δι' αὐτήν! «Μὲ ἠπάτησες, Ἀάστα!» Ἡ Ἀάστα ὀπισθοχώρησεν, ἀλλ' ἐκεῖνος τὴν ἠκολούθησε «Μ' ἔκαμες κ' ἐμὲ ψεύστη· καμμιὰ ἡμέρα τοῦ βίου μας δὲν ἐπέρασε μεταξύ μας μὲ εἰλικρίνειαν, μὲ καθαρὰν ἀλήθειαν!» Ἤδη ἵστατο τοσοῦτον πλησίον της, ὥστε ἐκείνη ἠσθάνετο τὴν θερμὴν πνοήν του. Ἀναβλέψασα πρὸς αὐτὸν καὶ ἰδοῦσα τὰ βλέμματά του ἀγρίως προσηλωμένα εἰς τὰ ἰδικά της, κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ στιγμὴ τῆς κρίσεως ἦτο ἤδη παροῦσα. Ἐν τῇ βαθείᾳ ἐκείνῃ σιγῇ ἡ ἀγωνία ἀμφοτέρων ἐκορυφοῦτο. — «Ὁμολόγησε ὅλην τὴν ἀλήθειαν! Ἄφησε ὅλας σου τὰς τέχνας κατὰ μέρος. — Λέγε ἀμέσως, ἐδῶ, στὴ στιγμή!» — «Ναί» ἀπήντησεν ἡ Ἀάστα μηχανικῶς, ἀσυνειδήτως. — «Κάμε το ἀμέσως, ἐδῶ, σοῦ λέγω!» ἐπανέλαβεν ὁ Βότολφ καὶ ἀνέπεμψε φρικαλέαν κραυγήν, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Ἀάστα ὡς ἀστραπὴ ταχεῖα ἀπεμακρύνθη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρημνοῦ. Ὁ Βότολφ ἔβλεπε τὴν ξανθὴν της κόμην κυματίζουσαν, τοὺς προτεταμένους βραχίονας, τὸ μαντίλιον τοῦ λαιμοῦ λυόμενον καὶ ὁλονέν μακρότερον κυματίζον ὄπισθέν της. Οὔτε κραυγὴν οὔτε πάταγον ἤκουσε, διότι ἐκεῖ κάτω τὸ βάθος ἦτο ἀμέτρητον. Οὔτε ἄλλο τι ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ ἢ νὰ ἴδῃ, διότι καὶ αὐτὸς ἔπεσεν ἐπὶ τῆς χλόης ὕπτιος.

Ἐκ τῆς θαλάσσης ἦλθε πρὸς αὐτὸν τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πάλιν ἠφανίσθη ἡ Ἀάστα, καὶ μετ' αὐτῆς ἐτάφη τὸ μυστήριον τοῦ βίου της. Εἰς τὸ κατάμαυρον ἐκεῖνο βάθος ἐβυθίσθη πᾶν ὅτι ἐκρύπτετο ἐν τῇ ψυχῇ της. Ὁ δὲ Βοτόλφος — νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ; Εἶχε λάβῃ τὴν ἀκράδαντον ἀπόφασιν, σήμερον νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὰ βάσανά του — ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὄχι μόνον δὲν ἐπερατοῦντο τὰ μαρτυριά του ἀλλ' ἤρχισαν νὰ γίνωνται ἔτι φρικτώτερα. Ἡ τελευταία ἀπελπιστικὴ πρᾶξις τῆς Ἀάστας ἐφώναζε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν κατηγόρει, ὅτι ἠπατήθη καὶ ὅτι τὴν ἐφόνευσε. Ἂν καὶ ἡ ὀδύνη του ἐκορυφοῦτο, ἦτο ὅμως ἀναγκασμένος νὰ ζῇ καὶ νὰ σκέπτεται τὸ τραγικὸν συμβάν. Ἐκείνη ἥτις ἦτο ἡ μόνη σωθεῖσα ἀπὸ τοῦ θανάτου κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα, ἐσώθη μόνον καὶ μόνον ὅπως θανατωθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρός της! Αὐτός, ὅστις εἶχε περιοδεύσῃ ὅλον τὸν κόσμον ἄφροντις καὶ ἀμέριμνος, εἶχε γείνῃ αἴφνης θῦμα ἑνὸς ἔρωτος, ὅστις καὶ αὐτὸν καὶ ἐκείνην ἐθανάτωνε. Ἦτο ἄρά γε κακός; Οὐδέποτε ἤκουσε παρ' ἄλλου τοιοῦτο τι, οὔτε αὐτὸς ποτὲ τὸ ᾐσθάνθη. Ἀλλὰ τί ἦτο λοιπόν; — Ἠγέρθη αἴφνης, οὐχὶ ὅπως κρημνισθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του: Οὐδεὶς αὐτοκτονεῖ κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἀποφασίζει νὰ λύσῃ ἓν αἴνιγμα.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΣΚΗΤΗΣ.

Ῥωμουνικὸν παραμύθιον.

Θεὸς ἔπεμψέ ποτε τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ εἴς τινα πόλιν, ὅπως παραλάβῃ τὴν ψυχὴν πτωχῆς τινος χήρας. Ὅτε ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ ἀρχάγγελος εὗρε τὴν χήραν πνέουσαν τὰ λοίσθια καὶ κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας της δύο βρέφη δίδυμα, ζητοῦντα τροφήν.

Ὁ ἀρχάγγελος τὰ εὐσπλαγχνίσθη καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Θεόν, χωρὶς νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ψυχὴν τῆς χήρας. Ὁ παντοδύναμος ἠρώτησεν αὐτὸν διατί δὲν ἐξετέλεσε τὸ πρόσταγμά του, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη: Ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν πρὸς τὰ δύο μικρὰ ἀφῆκα τὴν μητέρα νὰ ζήσῃ.

Τότε ὁ Θεὸς τὸν ἔστειλε νὰ ἐκβάλῃ ἕνα λίθον ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης καὶ νὰ τὸν φέρῃ ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὅτε ὁ ἀρχάγγελος ἐφερε τὸν λίθον, διέταξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς νὰ τὸν σχίσῃ.

Ὁ ἀρχάγγελος ἐξετέλεσε τὸ πρόσταγμα καὶ εὗρεν ἐντὸς τοῦ λίθου δύο σκώληκας.

Τότε ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Θεός: «Ποῖος τρέφει αὐτοὺς τοὺς σκώληκας εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης ἐντὸς τῆς πέτρας;»

Ὁ ἀρχάγγελος ἀπεκρίθη: «Σὺ Κύριε!»

Καὶ ὁ Θεὸς ἀπήντησε: «Ἀφοῦ λοιπὸν τρέφω τοὺς σκώληκας ἐντὸς τῶν λίθων, πόσῳ μᾶλλον θὰ τρέφω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐξηγόρασα διὰ τοῦ αἵματός μου;»

Μετὰ τοῦτο ἔπεμψεν ὁ Θεὸς ἕτερον ἄγγελον, ὅστις ἐπῆρε τὴν ψυχὴν τῆς χήρας.

Ὁ δὲ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῇ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἕνα ἀσκητὴν καὶ νὰ τὸν φυλάττῃ ἀπὸ παντὸς κινδύνου. Ὤφειλε δὲ μετὰ τὸ πέρας τῆς τριακονταετοῦς ταύτης ὑπηρεσίας νὰ λάβῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀσκητοῦ καὶ νὰ τὴν φέρῃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου.

Τοιουτοτρόπως ὁ ἀρχάγγελος μετεμορφώθη εἰς ὑπηρέτην μοναχὸν καὶ ἐξετέλει ὅλα τὰ προστάγματα τοῦ ἀσκητοῦ μετὰ τοσαύτης σοβαρότητος καὶ μετριοφροσύνης, ὥστε ὁ ἀσκητὴς δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ θαυμάζων τὴν εὐπείθειαν καὶ ὑποταγὴν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα οὐδέποτε ἐγέλασεν, οὔτε κἂν ἐμειδίασεν ὁ ἀρχάγγελος.

Ἡμέραν τινὰ ἔπεμψεν αὐτὸν ὁ ἀσκητὴς εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ τῷ ἀγοράσῃ ὑποδήματα δυνατά, ὥστε νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ ἓν ἔτος. Τότε ὁ ἀρχάγγελος ἐγέλασεν. Ὁ ἀσκητής, ὅστις ἠγνόει ὅτι ὁ ὑπηρέτης του ἦτο ἄγγελος, ἐθαύμασε βλέπων αὐτὸν κατὰ πρώτην φορὰν μετὰ τοσαῦτα ἔτη νὰ γελᾷ, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ τὸ αἴτιον τῆς αἰφνηδίας ταύτης μεταβολῆς ἔπεμψε καὶ ἄλλον τινὰ νεώτερον ὑπηρέτην διὰ νὰ παρατηρῇ τὰ κινήματα καὶ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ πρώτου.

Ἀνεχώρησαν λοιπὸν οἱ δύο μοναχοὶ ὑπηρέται καὶ ἐπορεύοντο σιωπηλοί, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς ἕνα τόπον, ὅπου ἐκάθητο εἷς ἐπαίτης καὶ τοὺς ἐζήτησε μικράν τινα ἐλεημοσύνην.

Ὁ ἀρχάγγελος ἐγέλασε.

Ἐξακολουθήσαντες περαιτέρω τὴν πορείαν των, συνήντησαν ἕνα ἐπίσκοπον καὶ ἕνα ἔπαρχον, οἵτινες ἐν τῇ ἁμάξῃ των διέβαινον ὑπερηφάνως, συνοδευόμενοι ὑπὸ μεγάλου πλήθους ἀνθρώπων.

Ὁ ἀρχάγγελος ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἐγέλασε.

Ἐπὶ τέλους εἶδον ἐν τῇ ἀγορᾷ ἕνα κλέπτην, ὅστις ἔκλεψε πήλινόν τι ἀγγεῖον, καὶ ὁ ἀρχάγγελος ἐγέλασε πάλιν.

Ἔπειτα ἠγόρασαν τὰ ὑποδήματα καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν ἀσκητήν. Ὁ συνοδοιπόρος τοῦ ἀρχαγγέλου ἀνήγγειλε πρὸς τὸν γέροντά του ὅλα τὰ διατρέξαντα καὶ εἶπεν ὅτι ὁ ὑπηρέτης ἐγέλασε τρεῖς φοράς.

Τότε ὁ ἀσκητὴς ἠρώτησε τὸν ἄγγελον: «Εἰπέ μου, παιδί μου, τί συμβαίνει μὲ σέ; Εἶναι τώρα τριάντα ἔτη, ὁποῦ μὲ ὑπηρετεῖς καὶ ποτὲ δὲν σὲ εἶδα νὰ γελάσῃς, ἐνῷ σήμερα ἐγέλασες τέσσαρες φορές.»

Ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη: «Εἶμαι ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ καὶ ἐπέμφθην ποτὲ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παραλάβω τὸ πνεῦμα μιᾶς πτωχῆς χήρας, ἥτις ἐκράτει δύο βρέφη εἰς τὰς ἀγκάλας της. Ἐγὼ ὅμως τὰ εὐσπλαγχνίσθην καὶ ἀφῆκα τὴν μητέρα των ζωντανήν. Διὰ τοῦτο κατεδικάσθην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ σὲ ὑπηρετῶ τριάκοντα ἔτη καὶ νὰ σὲ προφυλάττω ἀπὸ παντὸς κινδύνου. Μετὰ παρέλευσιν τῶν τριάκοντα ἐτῶν ὀφείλω νὰ παραλάβω τὴν ψυχὴν σου, τώρα δὲ συμπληροῦνται τὰ τριάκοντα ἔτη.

Ἄκουσον τώρα τὴν αἰτίαν τοῦ γέλωτός μου: Μὲ ἔπεμψες νὰ σοῦ ἀγοράσω ὑποδήματα δι' ἓν ἔτος, ἐνῷ μόλις τρεῖς ἡμέρας ἔχεις ἀκόμη νὰ ζήσῃς. Τὸ αἴτιον διὰ τὸ ὁποῖον ἐγέλασα ὅτε ὁ ἐπαίτης μᾶς ἐζήτησε μικρὰν ἐλεημοσύνην, εἶνε διότι ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκάθητο εὑρίσκεται χωσμένος μέγας θησαυρός, ἐνῷ ἐκεῖνος ἐπαιτεῖ. Ὅτε δὲ εἶδον τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὸν ἔπαρχον ἐν τῇ ἁμάξῃ των ὑπερηφάνως παρελαύνοντας, ἐγέλασα διότι ἀνεγνώρισα ὅτι αὐτοὶ ἦσαν τὰ δύο ἐκεῖνα βρέφη, χάριν τῶν ὁποίων κατεδικάσθην νὰ σὲ ὑπηρετῶ. Τέλος δὲ ὁ κλέπτης, ὅστις ἔκλεψε τὸ πήλινον ἀγγεῖον, ἐκίνησε τὸν γέλωτά μου, διότι ἐσκέφθην ὅτι ὁ πηλὸς κλέπτει τὸν πηλόν.

Τώρα δὲ ἑτοιμάσου, διότι πλησιάζει ἡ ὥρα νὰ ἀναχωρήσωμεν.»

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανεν ὁ ἀσκητὴς καὶ ἡ ψυχή του φερομένη διὰ τῶν αἰθέρων ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου ἐπέστρεψε περιχαρὴς πρὸς τὸν πλάστην της. — Ἀμήν!

Ν . . .

ΕΑΡΙΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΦ.

(Συνέχεια).

Ὁ Αἰμίλιος, ὁ Πανταλεόνε καὶ ὁ κὼν Ταρτάλιας συνώδευσαν τὸν ξένον μέχρι τῆς πλησιεστάτης γωνίας τοῦ δρόμου. Ὁ Πανταλεόνε δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐκφράσῃ τὴν δυσαρέσκειάν του διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Τζέμμας.

«Ἔπρεπε νὰ ἐντρέπεται! ν' ἀσχημίζῃ τὸ πρόσωπό της καὶ τὴ φωνή της! una carricatura! Ἔπρεπε νὰ ἐκλέγῃ τὴν Μερόπην ἢ τὴν Κλυταιμνήστραν — κάτι τι ὑψηλόν, τραγικόν! — Ἀλλ' ὄχι, προτιμᾷ νὰ μιμῆται ὡς πίθηκος μίαν Γερμανίδα ἐριννύν, una furia tedesca! Αὐτὸ μπορῶ κ' ἐγὼ νὰ τὸ κάνω — Μέρτς, Κέρτς, Σμέρτς,» προσέθηκε μὲ βραγχώδη φωνήν, προβάλλων τὸ πρόσωπόν του καὶ τεντόνων τὰ δάκτυλά του.

Ὁ Ταρτάλιας ἤρχισε νὰ τὸν ὑλακτῇ ὁ δὲ Αἰμίλιος ἐξερράγη εἰς ἀκράτητον γέλωτα.

Ὁ γέρων ἔστρεψεν εἰς αὐτοὺς ἀποτόμως τὰ νῶτα καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἀρκετὰ τεταραγμένος καὶ σκοτισμένος ἐπέστρεψεν ὁ Σανὶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ «Λευκοῦ κύκνου» — (εἶχεν ἀφήσῃ τὴν ἀποσκευήν του εἰς τὴν αὐθουσαν τῶν ξένων). Ὅλαι ἐκεῖναι αἱ γερμανικαί, γαλλικαὶ καὶ ἰταλικαὶ φράσεις ἐβόμβουν εἰσέτι εἰς τὰ ὦτά του.

«Ἀρραβωνιασμένη!» ἐψιθύρισεν ἀπερχόμενος ἵνα κατακλιθῇ εἰς τὸ μέτριον κατάλυμά του. «Καὶ τόσον ὡραία κόρη! . . . Ἀλλὰ διατί ἐγὼ ἔμεινα ἐδῶ;»

Ἐν τούτοις τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἔπεμψε πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ φίλον του τὴν περὶ τῶν χρημάτων ἐπιστολήν.

8.

Τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐνδυθῇ ἐντελῶς ὁ Σανίν, ὅτε ὁ ὑπηρέτης τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν δύο κυρίων. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Αἰμίλιος, ὁ δὲ ἄλλος, παρουσιαστικὸς καὶ καλλιφυὴς νεανίας μὲ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου ἀμέμπτου κανονικότητος, ἦτο ὁ κύριος Κάρολος Κλύβερ, ὁ μνηστὴρ τῆς Τζέμμας.

Ἠδύνατό τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Φραγκφούρτης δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος πρῶτος ἐμποροϋπάλληλος, τόσον εὐγενής, τόσον καλῶς ἀνατεθραμμένος, τόσον εὐπόληπτος, τόσον φιλοφρονητικὸς καὶ ἀξιέραστος, ὡς ὁ κύριος Κάρολος Κλύβερ. Ἡ ἄμεμπτος ἐντέλεια τοῦ ἱματισμοῦ καὶ καλλωπισμοῦ του ἠδύνατο μόνον μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς στάσεώς του καὶ μὲ τὴν κομψότητα τῶν τρόπων του νὰ συγκριθῇ — κομψότητα, ἥτις εἶχε μὲν τῇ ἀληθείᾳ τι τὸ ἐπιτετηδευμένον, τὸ ἐπιφυλακτικόν, τὸ ἀγγλικὸν (ὁ κύριος

Κάρολος Κλύβερ εἶχε διαμείνῃ δύο ἔτη ἐν Ἀγγλίᾳ) ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐφαίνετο ἐπαγγὸς καὶ ἐλκυστική. Ἀμέσως ἐκ πρώτης ὄψεως ἔβλεπέ τις, ὅτι ὁ κομψὸς οὗτος, ὀλίγον τι αὐστηρός, ἐξαίρεσα ἀνατεθραμμένος καὶ εἰς ἄκρον καθαρὸς νεανίας ἦτο συνεθισμένος νὰ ὑπακούῃ μὲν εἰς τοὺς προϊσταμένους του, νὰ διατάσσῃ δὲ τοὺς κατωτέρους του καὶ ὅτι ὀπισθεν τοῦ γραφείου του ἱστάμενος ἐνέπνεεν ἐξ ἅπαντος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πελάτας σεβασμόν. Περὶ τῆς τιμιότητός του οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ· ἤρκει μόνον νὰ ῥίψῃ τις ἓν βλέμμα εἰς τοὺς ὑψηλοὺς καὶ διὰ πολλοῦ ἀμύλου ἐσκληρυμμένους κολάρους του! Καὶ ἡ φωνή του ἦτο τοιαύτη, οἵαν ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ ἐκ τῆς ὅλης του ἐξωτερικῆς παραστάσεως: βαθεῖα καὶ γεμάτη ὡς ἡ φωνὴ ἀνδρός, ἔχοντος πεποίθησιν εἰς ἑαυτόν, οὔτε πάρα πολὺ ἰσχυρά, τοὐναντίον δὲ ὀλίγον τι θωπευτική καὶ γλυκεῖα. Μία τοιαύτη φωνὴ θὰ ἤρμοζεν εἰς αὐτὸν ἐξαίρετα, ὁσάκις ἐδίδε διαταγὰς εἰς τὸν κατώτερόν του ὑπάλληλον, ὡς λόγου χάριν: «Δείξατε εἰς τὸν κύριον αὐτὰ τὰ βελοῦδα τῆς Λυῶνος» ἤ: «Δώσετε μιὰ καθέκλα στὴν κυρίαν».

Ὁ κύριος Κλύβερ ἤρχισε νὰ συνιστᾷ ἑαυτόν, κατὰ δὲ τὴν τελετὴν ταύτην τῆς συστάσεως ἠπεκλίθη τοσοῦτον εὐγενῶς, συνέκλεισε τοὺς πόδας μετὰ τοσαύτης χάριτος, συνέκρουσε πρὸς ἄλληλα τὰ τακούνια μετὰ τοσαύτης λεπτότητος, ὥστε εἰς τὸν βλέποντα αὐτὸν ἀκουσίως ἐπήρχετο ἡ σκὲψις: «Αὐτοῦ τοῦ νέου καὶ τὰ ἀσπρόρρουχα καὶ τὰ ἠθικὰ προτερήματα εἶναι πρώτης ποιότητος.» Ἡ τελειότης τῆς γυμνωθείσης δεξιᾶς χεροός του — (ἡ ἀριστά του, ἤτις ἦτο κεκαλυμμένη μὲ ἓν σουηδικὸν χειρόκτιον, ἐκράτει στιλπνότατον πῖλον, εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο τὸ ἕτερον χειρόκτιον) — ἡ τελειότης τῆς δεξιᾶς αὐτῆς χειρός του, τὴν ὁποίαν ἔτεινε πρὸς τὸν Σανὶν μετριοφρόνως μὲν ἀλλὰ μετ' ἀποφασιστικότητος, ἦτο ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς: εἰς ἕκαστος ἐκ τῶν ὀνύχων ἦτο ἀριστούργημα εἰς τὸ εἶδός του!

Μετὰ ταῦτα ἐδήλωσεν ὁ κύριος Κλύβερ μὲ τὰς μᾶλλον ἐκλεκτὰς φράσεις τῆς γερμανικῆς γλώσσης ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς του ἦτο νὰ ἐκφράσῃ τὸν σεβασμόν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν ξένον, ὅστις ἐφάνη τόσον ὠφέλιμος εἰς τὸν μέλλοντα συγγενῆ του, τὸν ἀδελφὸν τῆς μνηστῆς του. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἔδειξε τὸν Αἰμίλιον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκράτει τὸν πῖλον. Ὁ Αἰμίλιος περιῆλθεν αἴφνης εἰς ἀμηχανίαν, ἐστράφη πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἔθηκε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα του. Ὁ κύριος Κλύβερ προσέθηκεν ὅτι θὰ ἐθεώρει ἑαυτὸν λίαν εὐτυχῆ, ἂν καὶ αὐτὸς ἠδύνατο νὰ πράξῃ τι εὐάρεστον εἰς τὸν ξένον κύριον.

Ὁ Σανὶν ἀπήντησεν — ὡσαύτως γερμανιστί, εἰ καὶ μετὰ πολλῆς δυσχερείας — ὅτι χαίρει πολύ . . . ὅτι ἡ ἐκδούλευσις, τὴν ὁποίαν προσέφερεν εἰς τὸν Αἰμίλιον, δὲν ἦτο σημαντική . . . καὶ παρεκάλεσε τοὺς κυρίους νὰ καθίσουν.

Ὁ κύριος Κλύβερ ἀνεσήκωσεν ἀμέσως τὰ πλάγια τοῦ φορέματός του καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν καθέκλαν, ἀλλὰ τόσον ἐλαφρῶς καὶ ἐπισφαλῶς, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις παρὰ νὰ σκεφθῇ: «αὐτὸς ὁ νέος ἐκάθισε μόνον ἀπὸ εὐγένειαν, καὶ θὰ πεταχθῇ ἀμέσως πάλιν ἀπὸ τὸ κάθισμά του!» Καὶ πράγματι μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας ἀνεσκίρτησεν ἀπὸ τῆς θέσεώς του καὶ μετριοφρόνως, ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς τὸν χορὸν quadrille, προχωρήσας δύο ἢ τρία βήματα, ἐδήλωσεν ὅτι πρὸς μεγάλην του θλῖψιν δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ περισσότερον, διότι ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κατάστημα — καὶ τὸ καθῆκον εἶνε τὸ πρώτιστον πάντων! — ἐπειδὴ ὅμως ἡ σύριον ἡμέρα ἦτο κυριακή, διωργάνωσε τῇ συγκαταθέσει τῆς κυρίας Ἐλεωνώρας καὶ τῆς δεσποινίδος Τζέμμας κοινήν τινα ψυχαγωγικὴν ἐκδρομὴν εἰς τὸ Σόδεν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε τώρα τὴν τιμὴν νὰ προσκαλέσῃ καὶ τὸν ξένον κύριον, ἔτρεφε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ ξένος Κύριος δὲν θὰ ἠρνεῖτο νὰ τιμήσῃ τὴν συναναστροφὴν διὰ τῆς παρουσίας του. Πράγματι ὁ Σανὶν δὲν ἀπεποιήθη νὰ τοὺς τιμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας του, μεθ' ὃ ὁ κύριος Κλύβερ ἀπεχαιρέτισε καὶ πάλιν εὐγενῶς καὶ εἶτα ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῶν ὡραίων ἐρεβινθοχρόων περισκελίδων του καὶ ὑπὸ τὸν χαρίεντα τριγμὸν τῶν νεωτάτων του ὑποδημάτων ἠφανίσθη.

9.

Ὁ Αἰμίλιος, ὅστις καὶ μετὰ τὴν παράκλησιν τοῦ Σανὶν ὅπως καθίσῃ, ἐξηκολούθει νὰ μένῃ ὄρθιος καὶ νὰ παρατηρῇ τὸν δρόμον διὰ τοῦ παραθύρου, ἅμα ὡς εἶδε τὸν μέλλοντα συγγενῆ του ἐξελθόντα ἐκ τοῦ δωματίου, μετεστράφη αἴφνης κατὰ τὸ ἥμισυ πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ ἐρυθριάσας μετὰ παιδικῆς ἀμηχανίας ἠρώτησε τὸν Σανίν, ἂν τῷ ἐπετρέπετο νὰ παραμείνῃ εἰσέτι ἐπ' ὀλίγον.

«Σήμερα εἶμαι καλήτερα» προσέθηκεν ὁ παῖς «ἀλλὰ ὁ ἰατρὸς μοῦ εἶπε νὰ μὴ ἐργάζωμαι.»

«Μείνετε, παρακαλῶ· δὲν μὲ ἐνοχλεῖτε καθόλου,» ἀπήντησε μετὰ σπουδῆς ὁ Σανίν, ὅστις ὡς πᾶς γνήσιος Ῥῶσσὸς ἐπωφελεῖτο εὐχαρίστως τὴν πρώτην παρατυχοῦσαν πρόφασιν, ἥτις ἀπήλλασεν αὐτὸν τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ζητήσῃ ἐνασχόλησίν τινα.

Ὁ Αἰμίλιος τὸν εὐχαρίστησε καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἦτο παρὰ τῷ Σανὶν ἐντελῶς ἐξῳκειωμένος: τὰ πάντα ἐξήταζε καὶ παρετήρει ἐπιμελῶς, σχεδὸν δὲ περὶ ἑκάστου ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον ἔβλεπε ἠρώτα τὸν Σανίν, ποῦ τὸ ἠγόρασε καὶ πόσον τὸ ἐπλήρωσε. Ὁ Αἰμίλιος ἐβοήθησε προσέτι τὸν Σανὶν εἰς τὸ νὰ ξυρισθῇ, λέγων ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅτι ἦτο κρῖμα ὁποῦ δὲν ἄφινε ν' αὐξήσῃ τὸ ὑπογένειόν του, ἔπειτα δὲ διηγήθη εἰς αὐτὸν πλῆθος λεπτομερειῶν περὶ τῆς μητρός του, περὶ τῆς ἀδελφῆς του, περὶ τοῦ Πανταλεόνε καὶ περὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ κυναρίου Ταρτάλια, καὶ περιέγραψεν ὅλων αὐτῶν τὸν βίον καὶ τὴν διαιταν. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἠφανίσθη ἀπὸ τὸν Αἰμίλιον ὅλη του ἡ προτέρα ἐντροπαλότης. Ἠσθάνετο ἤδη αἴφνης ἐκτακτον συμπάθειαν καὶ κλίσιν πρὸς τὸν Σανίν, καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης, διότι ὁ Σανὶν τῷ ἔσωσε τὴν ζωὴν κατὰ τὴν προτεραίαν ἡμέραν, ἀλλὰ διότι ὁ ξένος οὗτος ἦτο συμπαθεστάτη μορφή. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Αἰμίλιος εἶχεν ἤδη ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν ξένον ὅλα του τὰ μυστικά. Μετὰ ἰδιαιτέρας θερμότητος ἐνδιέτριβεν εἰς τὸ ἐξῆς: ἡ μήτηρ του δηλαδὴ ἤθελεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ τὸν κάμῃ ἔμπορον — ἐνῷ αὐτὸς ἠξευρε καὶ ἦτο βεβαιότατος ὅτι ἐγεννήθη διὰ νὰ γείνῃ καλλιτέχνης, μουσικός, ἀοιδός, ἐν ἑνὶ λόγῳ: ἡ σκηνὴ ἦτο ὁ ἀληθινὸς προορισμός του. Μάλιστα καὶ ὁ Πανταλεόνε τὸν ἐνεθάρρυνε πρὸς τοῦτο, ἀλλ' ὁ κύριος Κλύβερ ἦτο μὲ τὸ κόμμα τῆς μητρός του, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξήσκει μεγάλην ἐπιρροήν· καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ τὸν κάμουν παντοπώλην προήρχετο κυρίως ἐκ τοῦ κυρίου Κλύβερ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὁποίου κανὲν πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον δὲν ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμπόρου! Τὸ νὰ πωλῇ τσόχες καὶ βελοῦδα, νὰ ἀπατᾷ τοὺς ἀγοραστάς, νὰ τοὺς γδέρνῃ — αὐτὸ ἦτο τὸ ἰδανικὸν του!

«Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ πᾶμε στὸ σπίτι» ἀνεφώνησεν, ἅμα εἶδεν ὅτι ὁ Σανὶν εἶχεν ἤδη ἑτοιμασθῇ μὲ τὸν καλλωπισμόν του καὶ γράψῃ τὴν ἐπιστολὴν διὰ τὸ Βερολῖνον.

«Εἶνε ἀκόμη ἐνωρίς» ἀπήντησεν ὁ Σανίν.

«Δὲν πειράζει» ὑπέλαβεν ὁ Αἰμίλιος, πλησιάσας πρὸς αὐτόν. «Πᾶμε πρῶτα στὸ ταχυδρομεῖο κ' ἔπειτα στὸ σπίτι. Ἡ Τζέμμα θὰ χαρῇ πολὺ νὰ σᾶς ἰδῇ! Θὰ προγευματίσετε στὸ σπίτι μας . . . . . Κ' ἔπειτα μπορεῖτε νὰ 'πῆσε καὶ στὴ μητέρα μου δυὸ λόγια δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸ στάδιό μου . . .»

«Καλὰ λοιπόν, πάμε» εἶπεν ὁ Σανὶν — καὶ ἀπῆλθον.

10.

Ἡ Τζέμμα πραγματικῶς ἐχάρη ἐπανιδοῦσα τὸν Σανίν, ἡ δὲ κυρία Ἐλεωνώρα ὡσαύτως τὸν ὑπεδέχθη λίαν φιλοφρόνως: Προφανῶς ὁ Σανὶν εἶχε κάμῃ εὐνοϊκὴν ἐντύπωσιν εἰς ἀμφοτέρας τὰς κυρίας τὴν προηγηθεῖσαν ἑσπέραν. Ὁ Αἰμίλιος ἐξῆλθε δρομαῖος διὰ νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ προγεύματος, δὲν παρέλειψεν ὅμως νὰ ψιθυρίσῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ Σανίν!

«Μὴ λησμονήσετε ἐκεῖνο ποῦ σᾶς εἶπα!»

Δὲν θὰ τὸ λησμονήσω» ἀπήντησεν ὁ Σανίν.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα δὲν ἦτο ἐντελῶς καλά: ἔπασχε κεφαλαλγίαν καὶ ἡμικλινὴς εἰς μίαν πολυθρόνα ἀναπαυομένη προσεπάθει νὰ μένῃ ὅσον τό δυνατὸν ἐν ἡσυχίᾳ. Ἡ Τζέμμα ἐφόρει εὐρεῖαν πρωϊνὴν ἐσθῆτα κιτρίνου χρώματος, ἥτις συνεκρατεῖτο περὶ τὴν ὀσφῦν διὰ μέλανος δερματίνου ζωστήρος. Καὶ αὐτὴ ἐφαίνετο ὀλίγον τι κεκμηκυῖα καὶ ὠχρά· οἱ ὀφθαλμοί της περιεβάλλοντο ὑπὸ μελανῶν δακτυλίων, οἱ τινες ὅμως δὲν ἠλάττουν τὴν λάμψιν τῶν βλεμμάτων της, ἐνῷ ἡ ὠχρότης παρεῖχεν εἰς τὰ αὐστηρῶς κλασσικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της μυστηριώδη τινὰ καὶ συγχρόνως ἡπίαν ἔκφρασιν. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησε σήμερον εἰς τὸν Σανὶν ἡ ἔκτακτος ὡραιότης τῶν χειρῶν της. Ὁσάκις ὕψωνεν αὐτάς, διὰ νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ ὀπίσω τὰς λαμποκοπούσας δέσμας τῆς βαθυμελάνου κόμης της — ὁ Σανὶν δὲν ἠδύνατο ν' ἀποστρέψῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν μακρῶν καὶ εὐκάμπτων ἐκείνων δακτύλων, οἵτινες ζωηρῶς ἀνεμίμνησκον αὐτῷ τοὺς δακτύλους τῆς Fornarina τοῦ Ῥαφαήλου.

Ἦτο θερμοτάτη ἡμέρα. Μετὰ τὸ πρόγευμα ὁ Σανὶν ἤθελε νὰ ἀπέλθῃ, ἀλλὰ τῷ παρετήρησαν ὅτι τὸ φρονιμώτατον ἦτο νὰ μὴ κινηθῇ καθόλου ἐκ τῆς θέσεώς του κατὰ τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον καύσωνα — τοῦδ' ὅπερ ἐκεῖνος πληρέστατα παρεδέχθη καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του. Εὐάρεστος δροσερὰ ἀτμοσφαῖρα ἐπεκράτει ἐν τῷ ὀπισθεν δωματίῳ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπεσύρθησαν πάντες καὶ τοῦ ὁποίου τὰ παράθυρα ἔβλεπον πρὸς μικρόν τινα κατάφυτον μὲ ἀκακίας κῆπον. Μέγα πλῆθος μελισσῶν, σφηκῶν καὶ κηφήνων ἐβόμβει μετ' ἀπλήστου ζέσεως μεταξὺ τῶν πυκνῶν καὶ μὲ χρυσᾶ ἄνθη κεκαλυμμένων κλυνων. Ὁ ἀκατάπαυστος ἐκεῖνος βόμβος εἰσέδυεν εἰς τὸ δωμάτιον διὰ τῶν ἡμικλείστων συσπαστῶν παραθυροφύλλων καὶ τῶν καταβιβασμένων καταπετασμάτων, οἱονεὶ διηγούμενος περὶ τοῦ ἔξω ἐπικρατοῦντος καύσωνος καὶ οὕτω καθιστῶν διπλασίως εὐαρεστοτέραν τὴν δροσερότητα τοῦ ἡσύχου καὶ ἀναπαυτικοῦ τούτου δωματίου.

Ὅπως τὴν προηγηθεῖσαν ἑσπέραν οὕτω καὶ σήμερον ὡμίλει ὁ Σανὶν πολὺ καὶ μετὰ ζήλου, ἀλλ' οὐχὶ πλέον περὶ τῆς Ῥωσσίας καὶ τοῦ ῥωσσικοῦ βίου. Διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν νεαρόν του φίλον, ὅστις ἀμέσως μετὰ τὸ πρόγευμα ἐπέμφθη εἰς τοῦ κυρίου Κλύβερ ὅπως ἀσκηθῇ εἰς τὴν κατασιχογραφίαν, ὁ Σανὶν ἔφερε τὴν ὁμιλίαν εἰς τὰς φωτεινὰς καὶ ὀκιερὰς ὄψεις τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου. Δὲν ἐθαύμασεν, ὅτι ἡ κυρία Ἐλεονώρα ὑπερήσπιζε τὸ ἐμπορικὸν στάδιον — διότι παρ' αὐτῆς οὐδὲν ἄλλο ἐπερίμενεν — ἀλλὰ πρὸς μεγάλην του ἔκπληξιν καὶ ἡ Τζέμμα ἦτο μὲ τὴν γνώμην τῆς μητρός της.

«Ὅταν τις εἶνε καλλιτέχνης καὶ πρὸ πάντων ἀοιδός,» ἔλεγεν ἡ νεᾶνις κινοῦσα ζωηρῶς τὰς χεῖρας «πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ κατέχῃ τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ τέχνῃ του. Καὶ αὐτὴ ἡ δευτέρα θέσις δὲν ἀξίζει τίποτε. Καὶ ποιός ἠξεύρει, ἂν θὰ δυνηθῇ ποτὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτὴν θέσιν;»

Ὁ Πανταλεόνε, ὅστις ἔλαβεν ὡσαύτως μέρος εἰς τὴν ὁμιλίαν — (ἕνεκα τῶν ἐπὶ τοσοῦτα ἔτη ὑπηρεσιῶν του καὶ χάριν τῆς ἡλικίας του εἶχεν ὁ γέρων τὴν ἄδειαν νὰ κάθηται καὶ νὰ ὁμιλῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν κυρίων του: οἱ Ἰταλοὶ ἐν γένει δὲν εἶνε αὐστηροὶ ἐν τῇ διατηρήσει τῆς ἐθιμοταξίας) — ὁ Πανταλεόνε λοιπὸν ἦτο, ὡς ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅλως διόλου ὑπὲρ τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου. Βεβαίως τὰ ἐπιχειρήματά του ἦσαν ἀρκετὰ ἀσθενή: ἐστηρίζοντο σχεδὸν ἀποκλεισικῶς εἰς τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ καλλιτέχνης πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ἔχῃ un certo estro d'ispirazione «οἰστρόν τινα ἐμπνεύσεως!»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα τῷ παρετήρησεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχεν ἀναμφισβητήτως αὐτὸν τὸν «οἶστρον», καὶ ὅμως . . .

«Εἶχα ἐχθροὺς» ἀπήντησε συνοφρυούμενος ὁ Πανταλεόνε.

«Καὶ ποῦ ξεύρεις» — ὡς γνωστὸν οἱ Ἰταλοὶ πολὺ εὐκόλως προσαγορεύουσιν ἀλλήλους διὰ τοῦ «σὺ» — «καὶ ποῦ ξεύρεις ἂν ὁ Αἰμίλιος δὲν θὰ ἔχῃ ἐχθρούς, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι εἶνε πεπροικισμένος μὲ αὐτὸν τὸν «οἶστρον»;

«Καλὰ λοιπόν, κάμετέ τον μπακάλη!» ἐτονθόρυσεν ὁ γέρων ὀργισμένος· «Ἀλλὰ ὁ πατέρας του, ὁ Giovanni Battista δὲν θὰ τὸν ἄφινε νὰ γείνῃ ἔμπορός, ἂν καὶ αὐτὸς ἦτον ζαχαροπλάστης!»

«Ὁ Τζιοβάννι Μπατίστας, ὁ μακαρίτης σύζυγός μου, ἦτο πολὺ φρόνιμος ἄνθρωπος, καὶ ἂν εἰς τὴν νεότητά του παρεσύρθη . . .»

Ἀλλ' ὁ γέρων δὲν ἤθελε πλέον ν' ἀκούσῃ τίποτε καὶ ἀπεμακρύνθη γογγύζων, ἀφοῦ πρότερον ἐψιθύρισεν:

«Ἀ μάλιστα! Ὁ Τζιοβάννι Μπαττίστας!» . . .

Ἡ Τζέμμα εἶπεν, ὅτι ἂν ὁ Αἰμίλιος ἦτο ἐνθουσιασμένος διὰ τὴν πατρίδα του καὶ ἤθελε ν' ἀφιερώσῃ ὅλας του τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἰταλίας — τότε μάλιστα, διὰ τόσον ὑψηλόν, τόσον ἱερὸν πρᾶγμα εἰμποροῦσε νὰ θυσιάσῃ τὸ μέλλον του, ἀλλὰ διὰ τὴν σκηνήν!

Ἐνταῦθα ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐξήφθη ὑπ' ὀργῆς καὶ παρεκάλεσε τὴν θυγατέρα της, νὰ μὴ ἀποπλανᾷ καὶ τὸν ἀδελφόν της ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ — καὶ φθάνει, ὁποῦ αὐτὴ ἡ ἰδία εἶνε τόσον φανατικὴ δημοκρατική!

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἀνέπεμψεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα θλιβερὸν στεναγμὸν καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι ἡ κεφαλή της «κοντεύει νὰ σπάσῃ». (Ἐξ εὐγενείας πρὸς τὸν ξένον ἡ κυρία Ἐλεονώρα ὡμίλει πρὸς τὴν θυγατέρα της γαλλιστί.)

Ἀμέσως ἡ Τζέμμα ἤρχισε νὰ περιποιῆται καὶ περιθάλπῃ τὴν μητέρα της. Ἔβρεξε τὸ μέτωπον αὐτῆς μὲ ὕδωρ τῆς Κολωνίας, ἀπεζήρανεν αὐτὸ διὰ τῆς ἀνοῆς της, ἠσπάσθη αὐτὴν εἰς τὰς παρειάς, ἐτακτοποίησε τὸ προσκεφάλαιον ὑπὸ τὴν κεφαλήν της, τῇ ἀπηγόρευσε νὰ ὁμιλῇ καὶ τὴν ἠσπάσθη ἐκ νέου. Κατόπιν ἐστράφη πρὸς τὸν Σανὶν καὶ ἤρχισε συγκεκινημένη ἅμα καὶ χαριεντιζομένη νὰ τῷ διηγῆται περὶ τῆς μητρός της — πόσον ἐξαίρετος μήτηρ καὶ πόσον θαυμασία καλλονὴ ἦτο κατὰ τὴν νεότητά της.

Ἀλλὰ τί λέγω: ἦτο; εἶνε ἀκόμη, εἶνε καὶ σήμερον ἀκόμη τόσον ὡραία! Ἴδετε, ἰδέτε, πόσον ὡραίους ὀφθαλμοὺς ἔχει!»

Ταῦτα λέγουσα ἔλαβεν ἡ Τζέμμα λευκὸν ὀθόνιον καὶ ἐκάλυψε δι' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον τῆς μητρός της, εἶτα δέ, βραδέως ἀποσύρουσα πρὸς τὰ κάτω τὸ ὀθόνιον, ἀπεκάλυψε πρῶτον μὲν τὸ μέτωπον τῆς κυρίας Ἐλεονώρας ἔπειτα δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τέλος τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνταῦθα ἐσταμάτησε καὶ παρεκάλεσε τὴν μητέρα της ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Αὕτη ὑπήκουσε, καὶ ἡ Τζέμμα ἐξέβαλεν ἐλαφρὰν κραυγὴν θαυμασμοῦ — (ἡ κυρία Ἐλεονώρα εἶχε πραγματικῶς πολὺ ὡραίους ὀφθαλμοὺς) — ἔπειτα ἀποσύρουσα ταχέως τὸ ὀθόνιον ἀπεκάλυψε καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ προσώπου, τὸ ὀλιγώτερον κανονικόν, καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ τὸ καταφιλῇ. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἀποστράφη ὀλίγον γελῶσα καὶ προσεποιήθη ὅτι ἤθελε ν' ἀπομακρύνῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν θυγατέρα. Καὶ ἡ Τζέμμα προσεποιήθη ὅτι παλαίει πρὸς τὴν μητέρα της καὶ τὴν ἐθώπευσεν ἔπειτα — οὐχὶ ὅπως συνήθως θωπεύουν αἱ Γαλλίδες, ὡς γάτα, ἀλλὰ μὲ τὴν γνησίως ἰταλικὴν ἐκείνην χάριν, ἐν ᾗ διαφαίνεται συγχρόνως καὶ ἡ δύναμις.

Ἐπὶ τέλους ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο κουρασμένη. Ἡ Τζέμμα τὴν συνεβούλευσε, νὰ κοιμηθῇ ὀλίγον εἰς τὴν πολυθρῶνα.

«Ὡς τόσο δὲ ἐγὼ μὲ τὸν κύριο Ῥῶσο — avec le monsieur russe — θὰ μείνουμε τόσο ἡσυχοι, τόσο ἡσυχοι . . . σὰν ποντικάκια — comme des petites souris.»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐγέλασεν ἀνεὶ πάσης ἀπαντήσεως, εἶτα δὲ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνεστέναξεν ὀλίγον καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἡ Τζέμμα ἐκάθισεν ἀμέσως εἰς ἕνα σκαμνὶ πλησίον της καὶ δὲν ἐκινεῖτο πλέον ἀπὸ τὴν θέσιν της. Ἐνῷ δὲ μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὸ προσκεφάλαιον, ἔφερεν εἰς τὰ χείλη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν δάκτυλον τῆς ἑτέρας χειρός, καὶ ἅμα ὡς ἔβλεπε τὸν Σανὶν μετακινούμενον ἐκ τῆς θέσεώς του, ἔρριπτεν εἰς αὐτὸν πλαγίως τὸ βλέμμα καὶ ψιθυρίζουσα τῷ ἐπέβαλλε σιγήν. Ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ἔμεινεν ἀμετακίνητος — ἀσάλευτος, ὡσεὶ μαγευμένος, ὅλος βεβυθισμένος ἐν τῷ θαυμασμῷ καὶ τῇ θεωρίᾳ τῆς ζωντανῆς εἰκόνος, ἣν εἶχε πρὸ τῶν ὀμμάτων του: τὸ ἡμιφώτιστον τοῦτο δωμάτιον, ἐν ᾧ ὡς φωτεινὰ σημεῖα ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἔλαμπον εὐθαλῆ ῥόδα ἐν ἀρχαιοτρόποις ἀνθοδόχαις ἐκ πρασίνης ὑάλου, ἡ μορφὴ τῆς κοιμωμένης γηραιᾶς κυρίας μὲ τὰς ἠπίως συνεπτυγμένας χεῖρας καὶ τὸ κεκμηκὸς ἀλλὰ γελόεν ὑπὸ τοῦ χιονολεύκου προσκεφαλαίου περιβαλλομένον πρόσωπον — ἡ νεαρὰ αὕτη, ἐγρηγοροῦσα, ὡσαύτως φιλόφρων, εὐφυής, ἁγνὴ καὶ ἀνεκφράστως ὡραία παρθένος μὲ τοὺς βαθυμελάνους, ἐσκιασμένους καὶ ὅμως ἀποστράπτοντας ὀφθαλμούς . . . Τί ἦσαν ὅλ' αὐτά; ὄνειρον; ὀπτασία; . . . Καὶ αὐτὸς πῶς ἦλθεν ἐδῶ; (Ἕπεται συνέχεια.)

1. ΑΔΕΛΙΝΑ ΠΑΤΤΗ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 49).
2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΑΓΕΙΑ, μετὰ 4 εἰκόνων (ἐν σελ. 52 καὶ 54.
3. ΕΚ ΒΕΝΕΤΙΑΣ, εἰκὼν ὑπὸ Adolf Echtler (ἐν σελ. 53). Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ δύο ἀδελφὰς Βενετίδας, καθημένας ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου παρὰ τὴν ὁμώνυμον πλατείαν καὶ σιτιζούσας τὰς ἐκεῖ περιπταμένας περιστεράς.
4. ΕΡΒΕΡΤΟΣ ΚΑΙ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΒΙΣΜΑΡΚ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 56).
5. Ο ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΑΓΩΝ, ἰχνογραφία ὑπὸ A. Zick (ἐν σελ. 57).

Ἡ πεντηκονταετηρὶς τοῦ γραμματοσήμου. Τῇ 6 μαΐου συνεπληρώθησαν 50 ἔτη, ἀφ' ὅτου ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν τὰ πρῶτα κολλητὰ γραμματόσημα ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ συνάγομεν τὰς ἑξῆς περὶ τοῦ γραμματοσήμου λεπτομερείας: Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 17 αἰῶνος, ἡ προπληρωμὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ἐσημαίνετο ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων διὰ τῆς φράσεως «Billet de port payé» — τοῦθ' ὅπερ κυρίως δηλοῖ περιφραστικῶς ὅ τι καὶ τὸ σημερινὸν γραμματόσημον· ἀλλ' ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ μορφῇ τὸ γραμματόσημον ἐφευρέθη μόλις πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ Σκώτου βιβλιοπώλου James Chalmers, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα καὶ τὴν βιογραφίαν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ Ε'. Τόμ. τῆς Κλειοῦς.

Πλὴν τῶν ἐν ἔτει 1840 τῇ προτάσει τοῦ Hill εἰσαχθέντων ἐν Ἀγγλίᾳ ταχυδρομικῶν φακέλλων τοῦ ἑνὸς penny ἐν μελανοτυπίᾳ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Postage One Penny» καὶ τῶν δύο pence μὲ τὴν κυανόχρουν ἐπιγραφὴν «Postage Two pence»: κατεσκευάσθησαν ὀλίγους μῆνας βραδύτερον τὰ πρῶτα κυρίως κολλητὰ γραμματόσημα τοῦ 1 penny (ὑπέρυθρα) καὶ τῶν 2 pence (κυανᾶ) μὲ τὴν εἰκόνα τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, ἐτέθησαν δὲ εἰς κυκλοφορίαν τῇ 6 μαΐου 1840.

Τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ γραμματοσήμου ἠκολούθησαν: ἐν ἔτει 1843 ἡ Βρασιλία, ἡ Γενεύη καὶ ἡ Ζυρίχη· τῷ 1845 ἡ Φινλανδία καὶ ἡ πόλις Βάζελ· τῷ 1846 ἡ Βόρειος Ἀμερική· τῷ 1848 ἡ Ρωσσία· 1849 ἡ Βαυαρία, τὸ Βέλγιον, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Νέα Μεσημβρινὴ Ὀυαλία· 1850 ἡ Ἱσπανία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Πρωσσία καὶ τινα ἄλλα γερμανικὰ κράτη· 1851 ἡ Δανία, ἡ Σαρδινία, καὶ ἡ Τοσκάνα· τὸ 1852 ἡ Thurn καὶ ἡ ἐν Taxis διοίκησις τῶν ταχυδρομείων, τὸ Λουξεμβοῦργον, ἡ Ὁλλανδία καὶ τὰ πλεῖστα κρατίδια τῆς Ἰταλίας· 1853 ἡ Πορτογαλλία· 1854 ἡ Νορβηγία· 1855 ἡ Σουηδία· 1857 τὸ Μεξικόν· Μετὰ ταῦτα δέ, ἐν ἔτει 1861 ἡ ἡνωμένη Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλάς· 1863 ἡ Τουρκία· 1871 ἡ Ἰαπωνία. — Κατὰ τὴν σύστασιν τῆς παγκοσμίου τῶν ταχυδρομείων ἑταιρείας τὸ γραμματόσημον ἤτο ἤδη πανταχοῦ εἰσηγμένον.

Τὰ πρῶτα γραμματόσημα τῶν πλείστων κρατῶν εἶναι λίαν ἀτέχνως καὶ ἀπειροκάλως ἐπεξειργασμένα. Οὕτω λ. χ. τὰ πρῶτα γραμματόσημα τῆς Περσίας εἶναι ἀληθινὰ μουντζουρώματα, ἔτι δὲ χειρότερα εἶναι τὰ γραμματόσημα ἀνεξαρτήτων τινῶν κρατῶν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδῶν. Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου φαίνεται ἐπενεχθεῖσα μεγάλη βελτίωσις εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν γραμματοσήμων, σήμερον δὲ τὰ νεώτερα ἱκανοποιοῦσι καὶ τὴν καλαισθησίαν. Οὕτω λ. χ. τὰ γραμματόσημα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, τὰ χαραχθέντα τῷ 1869, τὰ τῆς Ἱσπανίας τοῦ ἔτους 1870—1875, τὰ τῆς Βρασιλίας τοῦ 1878—79 εἶναι ἀληθῆ ἀριστοτεχνήματα.

Ὅπως ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐπεξεργασίᾳ, οὕτω καὶ κατὰ τὰς ἀποτεετυπωμένας εἰκόνας παρουσιάζουσι μεγάλην ποικιλίαν τὰ γραμματόσημα. Ἡ Μεγάλη Βρεττανία μὲ τὰς ἀναριθμήτους αὐτῆς ἀποικίας δεικνύει εἰς τὰς πλείστας ἐκδόσεις τῶν γραμματοσήμων της τὴν πάντοτε νεαρὰν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας· ἡ Πρωσσία τὴν κεφαλὴν Φρειδερίκου Γουλιέλμου Δ'., ἡ Ἰταλία ἐν τεχνικωτάτῃ ἐπεξεργασίᾳ τοὺς δύο πρώτους αὐτῆς βασιλεῖς, ἡ Αὐστρία εἰς διαφόρους ἐκδόσεις τὴν δαφνοστεφῆ κεφαλὴν Φραγκίσκου Ἰωσὴφ τοῦ Β'. Καὶ τῆς Γαλλίας ὁ αὐτοκράτωρ, κατ' ἀρχὰς ἄνευ στεφάνου εἶτα δὲ ἐστεμμένος μὲ δάφνην, ἔχει ἀπαθανατισθῆ εἰς πολλὰς σειρὰς γραμματοσήμων. Πλὴν τῆς εἰκόνος τῶν ἡγεμόνων φέρουσι τὰ γραμματόσημα πολλῶν μοναρχουμένων κρατῶν καὶ τὰ στέμματα τῆς χώρας ἢ τοῦ μοναρχικοῦ οἴκου, τῶν δὲ δημοκρατουμένων καταλλήλους συμβολικὰς εἰκόνας. Ἐν Γερμανίᾳ λ. χ. καὶ Αὐστρίᾳ ἀντικατέστησε τὴν εἰκόνα τοῦ ἡγεμόνος ἐπὶ τῶν γραμματοσήμων ἡ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀετοῦ· τὰ ῥωσσικὰ γραμματόσημα φέρουσιν ἀνέκαθεν τὸν διπλοῦν ἀετόν. Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ναπολέοντος ἐπανέφερεν εἰς τὰ γραμματόσημα τὴν εἰκόνα τῆς θεᾶς Ἐλευθερίας τοῦ 1849 καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὴν τῷ 1876 διὰ τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνος τῆς Εἰρήνης καὶ τοῦ Ἐμπορίου. Ἡ Αἴγυπτος ἔχει τὰ πανάρχαια αὐτῆς σύμβολα, τὴν Σφίγγα καὶ τὴν πυραμίδα· φοβερὸν εἶνε τὸ βλέμμα τοῦ δράκοντος τῶν γραμματοσήμων τῆς Σινικῆς (Κίνας)· τὰ γραμματόσημα τῆς Γουατεμάλας, κατ' ἀρχὰς μὲν μὲ στέμματα τῆς χώρας εἶτα δὲ μὲ ὡραίαν γυναικείαν κεφαλὴν κεκοσμημένα, παριστῶσι τώρα ἐναλλὰξ ψιττακοὺς καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ προέδρου, τὰ γραμματόσημα τοῦ Ἀφγανιστὰν φέρουσι κεφαλὴν τίγρεως, τὸ αὐτόθι σύνηθες σύμβολον τῆς ὑψίστης εὐγενείας καὶ τῆς προσωπικῆς ἀνδρείας. Τὴν ὡραιοτάτην, τὴν προσφυέστατα ἁρμόζουσαν πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ γραμματοσήμου συμβολικὴν εἰκόνα, ἔχουσιν ἀναμφισβητήτως τὰ ἑλληνικὰ γραμματόσημα.

Ἡ γένεσις νέων ἀνεξαρτήτων κρατῶν, ἡ προσάρτησις νέων χωρῶν, ἡ ἀλλαγὴ ἡγεμόνων, ἡ μεταβολὴ πολιτευμάτων, καὶ πλεῖσται ἄλλαι τὴν τάξιν τῶν καθεστώτων τροποποιοῦσαι μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἀπεύπωσαν προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἐπὶ τῶν γραμματοσήμων τὴν ἑαυτῶν σφραγῖδα καὶ συνετέλεσαν σπουδαίως πρὸς τὸν μέγαν αὐτῶν πολλαπλασιασμόν. Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτέρων γερμανικῶν γραμματοσήμων κατοπτρίζεται ἐναργῶς ἡ τότε πολιτικὴ κατάστασις τῆς Γερμανίας. Ἑκάστη τῶν 19 διαφόρων καὶ ἀνεξαρτήτων διοικήσεων τῶν ταχυδρομείων εἶχεν ἴδια γραμματόσημα· ὁ βορειογερμανικὸς σύνδεσμος ἐβελτίωσε τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῶν ταχυδρομείων, τέλος δὲ ἀπὸ τοῦ 1871 εἰσήχθη ἐν μόνον εἶδος γραμματοσήμων μὲ τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀετὸν εἰς ὅλην τὴν Γερμανίαν, ἐκτὸς Βαυαρίας καὶ Βυρτεμβέργης, αἵτινες ἔχουσιν ἰδιαίτερα γραμματόσημα. Ἐν Πρωσσίᾳ, τῷ Βορειογερμανικῷ Συνδέσμῳ καὶ τῷ γερμανικῷ κράτει ἐξεδόθησαν ἐν συνόλῳ μόνον 119 διάφορα εἴδη γραμματοσήμων, ἐνῷ ἐν Ἱσπανίᾳ τὰ πρῶτα γραμματόσημα τοῦ 1858 φέρουσι τὴν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλης, τοῦ 1869 τὴν εἰκόνα τῆς Ἱσπανίας, τοῦ 1870 τοῦ μονάρχου Ἀμαδαίου, εἶτα δὲ τοῦ Δὸν Κάρλου καὶ τοῦ Ἀλφόνσου XII, τῶρα δὲ οἱ συλλογεῖς περιμένουσιν ἀνυπομόνως καὶ νέαν ἔκδοσιν μὲ τὴν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης Χριστίνης, ἐν γένει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858 ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε ἐν Ἱσπανίᾳ 520 διάφορα εἴδη γραμματοσήμων, μὲ διαφόρους εἰκόνας καὶ διάφορα σύμβολα.

Ὁ ἀριθμὸς ὅλων τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ εὑρισκομένων εἰδῶν γραμματοσήμων ἀνέρχεται εἰς 6000, ἐκ τῶν ὁποίων πλέον τοῦ ἡμίσεως ἀναλογεῖ εἰς Εὐρώπην. Ἂν ὑπολογίσωμεν καὶ τὰ ἀρχαιότερα, τὰ μὴ κυκλοφοροῦντα πλέον γραμματόσημα, εὑρίσκομεν ὅτι διὰ νὰ καταρτισθῇ ἐν τέλειον καὶ πλῆρες λεύκωμα γραμματοσήμων ἀπαιτοῦνται περὶ που 10 000 διάφορα ἀντίτυπα.

Τὰ πλεῖστα γραμματόσημα ἐκπροσωποῦσι μικρὰ ποσὰ χρημάτων (ἀπὸ 3 λεπτῶν ἕως 5 ἢ 6 φράγκων). Ὀλίγα μόνον εἶναι τὰ ἔχοντα μεγάλην ἀξίαν: ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσι γραμματόσημα τῶν 5 λιρῶν στερλινῶν, ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ τῶν 60 δολλαρίων (= 300 φράγκ.). Ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ ὑπάρχουσι μάλιστα καὶ τῶν 20 λιρῶν (500 φράγκ.) γραμματόσημα. Τοσαύτης ἀξίας γραμματόσημα ἀμφιβάλλομεν ἂν εὑρίσκονται εἰς ἰδιωτικὰς συλλογάς, ἐκτὸς ἴσως ἐν τῇ τοῦ Ρότσχιλδ ἐν Παρισίοις.

Ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἤδη ἤρχισαν νὰ γίνωνται συστηματικῶς συλλογαὶ γραμματοσήμων, ἤδη δὲ ἡ κοινότης τῶν συλλογέων ἀριθμεῖ ἐν περὶ που ἑκατομμύριον πρόσωπα. Ἡ παροιμία «ἀρχὴ τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς» δὲν ἰσχύει διόλου εἰς τὰς συλλογὰς γραμματοσήμων, διότι ἐνταῦθα ἡ ἀρχὴ εἶνε εὐκολωτάτη, μόνον δὲ τὸ τέλος εἶνε σχεδὸν ἀκατόρθωτον. Μὲ 10 μόνον φράγκα δύναταί τις ν' ἀγοράσῃ 350 διάφορα γραμματόσημα. Ἂν δὲ ὁ συλλογεὺς θέλῃ νὰ διαθέσῃ 300 ἕως 350 φράγκα, εἰμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ 2000 ἢ καὶ περισσότερα ἀντίτυπα. Τότε ὅμως ἀρχίζει πλέον ἡ δυσκολία τῆς συμπληρώσεως Τότε δι' ἕν ἕκαστον ἐκ τῶν ἐλλειπόντων γραμματοσήμων ἀπαιτοῦνται μεγάλα ποσά. Οὕτω λ. χ. τὸ σπανιώτατον γραμτόσημον τοῦ Μαυρικίου (τοῦ ἔτους 1847, ἐρυθροῦ χρώματος), τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχικὴν ἀξίαν τριῶν περὶ που ἑλληνικῶν λεπτῶν, τιμᾶται σήμερον 2000 φράγκων.

Τὸ κινάμωμον (κανέλλα) ὡς καταστρεπτικὸν τῶν βακτηριδίων τοῦ τύφου. Βοηθός τις τοῦ Pasteur ἐν Παρισίοις, ὀνόματι Chamberland, ἀνεκάλυψεν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ δύο ἄλλων ἰατρῶν, ὅτι ὁ αἰθὴρ τοῦ κινναμώμου ἔχει τὴν δύναμιν νὰ θανατώνῃ ἐντὸς δώδεκα ὡρῶν τὰ βακτηρίδια τοῦ τύφου, βεβαιοῖ δὲ ὅτι καὶ ὡς κόνις διαχεομένη ἐν τοῖς δωματίοις ἡ οὐσία αὕτη τοῦ κινναμώμου δύναται νὰ καταστρέψῃ τὰ νοσογόνα σπέρματα. Ὑπολείπεται ἤδη ν' ἀποδειχθῇ καὶ βεβαιωθῇ διὰ πολλῶν πειραμάτων ἡ ἀλήθεια τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης ἀνακαλύψεως.

Μουσικὰ χειρόγραφα τοῦ Μόζαρτ ἀνευρέθησαν ἐσχάτως ἐν Manchester μεταξὺ ἄλλων μουσικῶν ἔργων μηδεμιᾶς ἀξίας παρά τινι βιβλιοπώλῃ Cornish. Μεταξὺ τῶν ἀνευρεθεισῶν, ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Μόζαρτ γεγραμμένων μουσικῶν συνθέσεων, εὑρίσκονται καὶ δύο τὰς ὁποίας ὁ μέγας μουσουργὸς εἶχε μελοποιήσῃ ἤδη κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, προσέτι δὲ καί τινα φύλλα ἐκ τοῦ μελοδράματος «Μιθριδάτης», ὅπερ ἐμελοποιήθη ἐν ἔτει 1770 ἐν Μεδιολάνοις. Τὰ χειρόγραφα ταῦτα φαίνεται ὅτι μετηνέχθησαν ἐξ Ἰταλίας εἰς Ἀγγλίαν ὑπό τινος Ἀγγλίδος Miss Harford, ἥτις τῷ 1816 ἐσπούδαζε μουσικὴν ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ ἐν Μεδιολάνοις.

Σπουδαία διὰ τὴν ἰταλικὴν φιλολογίαν, ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐν τῇ ἰταλικῇ πόλει Sarzana. Ἀνευρέθησαν δηλαδὴ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ δύο περγαμηναί, αἵτινες ἀκριβῶς ἐξετασθεῖσαι ἀπεδείχθησαν ὅτι εἶναι μέρη τῆς πρώτης ἀντιγραφῆς τῆς «θείας κωμῳδίας» τοῦ Δάντε. Τὸ εὕρημα τοῦτο θὰ γείνῃ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀφορμὴ δίκης μεταξὺ τῶν πόλεων Γενούης καὶ Σαρζάνης· διότι ὁ ὑπουργὸς τῆς παιδείας ἅμα ὡς ἔλαβε γνῶσιν τῆς γενομένης ἀνακαλύψεως διέταξε νὰ παραδοθῶσιν αἱ περγαμηναὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ πανεπιστημίου τῆς Γενούης. Ἀλλ' ἡ πόλις Σαρζάνα, ἐν ᾗ ἀνευρέθησαν αἱ περγαμηναί, ἀρνεῖται νὰ παραδώσῃ τὸ πολύτιμον εὕρημα καὶ ἐδήλωσεν ὅτι θέλει νὰ κρατήσῃ αὐτὸ δι ἑαυτήν.

Διαφορὰ τῶν φύλων κατὰ τὴν θερμοκρασίαν. Ἐβεβαιώθη διὰ νεωτέρων ἐρευνῶν ὅτι οἱ ἄνδρες ἔχουσι περισσοτέραν θερμότητα ἢ αἱ γυναῖκες. Ἡ θερμοκρασία τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὴν τῶν γυναικῶν κατὰ μέσον ὅρον ἔχει λόγον ὡς 10,58 πρὸς 10,13. Ἡ θερμοκρασία παρὰ μὲν τοῖς ἀνδράσι κυμαίνεται μεταξὺ 30 καὶ 30¼ βαθμ. παρὰ δὲ ταῖς γυναιξὶ μεταξὺ 29¼ καὶ 29⅓ βαθμῶν Ρεωμύρου. Δι' ἐπ' ἴσης ἀκριβῶν καὶ ἐπιμελῶν πειραμάτων ἀπεδείχθη ὅτι ὑψίσταται καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ζώοις ὁμοία διαφορὰ θερμοκρασίας τῶν φύλων, ὑψηλοτέρα μὲν εἰς τὰ ἄρρενα ταπεινοτέρα δὲ εἰς τὰ θῆλεα.

Περὶ τῆς μυωπίας. Διὰ νέων παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μυωπία προσλαμβάνει διηνεκῶς εὐρυτέρας διαστάσεις καὶ βαίνει πάντοτε αὐξανομένη. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ μυωπία προέρχεται ἐκ τῆς ἐπιμηκύνσεως τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀλλὰ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐπιμηκύνσεως ταύτης ὑπάρχει εἰσέτι πολλὴ ἀμφισβήτησις. Διότι, εἰ καὶ παραδέχονται πάντες ὅτι ἡ μυωπία προξενεῖται ὑπὸ τῆς διαρκοῦς προσηλώσεως τῶν ὀφθαλμῶν εἰς πλησίον εὑρισκόμενα ἀντικείμενα, παρατηρεῖται ὅμως ὅτι οὐχὶ πᾶσαι αἱ ἐργασίαι, αἱ ἀπαιτοῦσαι τοιαύτην εἰς τὰ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν προσήλωσιν, προκαλοῦσι μυωπίαν. Πρέπει λοιπὸν προφανῶς νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλος τις παράγων, ὅστις προστιθέμενος εἰς τὴν ἐκ τοῦ πλησίον διαρκῆ προσήλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπιφέρει τὴν μυωπίαν ταύτην· ὁ δὲ παράγων οὗτος εἶνε, κατὰ τὴν ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἰατροῦ Δρ. Κέφερσταϊν ἐξενεχθεῖσαν γνώμην, ἡ πνευματικὴ ἐργασία καὶ καταπόνησις. Εἶνε περίεργον ὅτι εἰς πολλοὺς ἐργάτας, ἠναγκασμένους ὡς ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματός των νὰ ἔχωσι διαρκῶς προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πλησιέστατα εἰς τὸ ἔργον των, ἀλλὰ μηχανικῶς ἐργαζομένους, οἷον ῥάπτας, τεχνουργοὺς στολιδίων καὶ ἄλλους, σπανιώτατα παρατηρεῖται μυωπία, εἰ καὶ παρ' αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐλλείπουσι τὰ ἄλλως συντελοῦντα πρὸς ἐπαύξησιν τῆς βλάβης περιστατικά, οἷον ἀνεπαρκὴς φωτισμὸς τοῦ ἐργαστηρίου· λεπτοτάτη ῥαφὴ καὶ τὰ τοιαῦτα. Δυνάμεθα λοιπὸν ἐκ τούτου νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ μηχανικὴ ἐργασία, ἡ μὴ ἀπασχολοῦσα συγχρόνως μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ πνεῦμα, δὲν ἐπενεργεῖ τοσοῦτον καταπονητικῶς ἐπὶ τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ὁράσεως, ὅσον ἡ διανοητικὴ ἐργασία, ἥτις κατ' ἀνάγκην ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει καὶ ἄλλο τι γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε ἄνευ ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς γενέσεως τῆς μυωπίας. Ὅσῳ μικροτέρα εἶνε ἡ ἐπιφάνεια, ἣν ἔχει πρὸ τῶν ὀμμάτων του ὁ θεατής, τόσῳ εὐκολωτέρα εἶναι ἡ ἀντίληψις καὶ ἐν τῷ νῷ παράστασις ἑκάστου ἀντικειμένου ἢ σημείου τῆς ἐπιφανείας ἐκείνης. Ὅσῳ περισσότερον πλησιάζομεν τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὸ ὁρώμενον, τόσῳ περισσότερον ἀπομακρύνονται τὰ ἄλλα πλησίον αὐτοῦ εὑρισκόμενα ἀντικείμενα, τόσῳ σαφέστερον ὁρῶμεν καὶ εὐκρινέστερον ἐντυποῦμεν ἐν τῷ νῷ τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο, ὅπερ θέλομεν νὰ παρατηρήσωμεν. Ἐνῷ ὅταν παρατηρῶμεν αὐτὸ μακρόθεν, βλέπομεν συγχρόνως καὶ τὰ πλαγίως αὐτοῦ εὑρισκόμενα ἀντικείμενα, ἅτινα ἀπασχολοῦσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν, καὶ ἑπομένως ἡ ἀντίληψις καὶ νόησις τοῦ πράγματος γίνεται ἀσαφεστέρα.

Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι τὸ μικρὸν παιδίον, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ μανθάνῃ τὴν ἀνάγνωσιν, ἅμα ὡς ἴδῃ λέξιν τινὰ δυσκολωτέραν, πλησιάζει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγγύτερον εἰς τὸ βιβλίον· πράττει δὲ τοῦτο σκοπίμως καὶ ἀσυνειδήτως. Τοιουτοτρόπως τὸ παιδίον περιορίζει τὴν ὄψιν του ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εἰς μόνην τὴν δύσκολον ἐκείνην λέξιν, ἔχει δὲ τὸ προτέρημα, ὅτι τὸ πνεῦμά του δὲν ἀποσπᾶται ὑπὸ τῶν παρακειμένων εἰκόνων, καὶ οὕτω ἀντιλαμβάνεται ὅσον οἷόν τε σαφέστερον τῆς λέξεως ἐκείνης. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ἡλικιωμένους. Ὁ ἀναγινώσκων δυσνοήτόν τι ἐπιστημονικὸν βιβλίον, ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοσοῦτῳ πλησιέστερον προσηλωμένους εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ὅσῳ αὕτη εἶνε δυσνοητοτέρα, ἐνῷ ὁ ἀναγινώσκων ἐλαφρόν τι καὶ εὔκολον ἔργον, κρατεῖ τὸ βιβλίον εἰς μακροτέραν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπόστασιν.

Ἐκ τούτων ἕπεται συγχρόνως ὅτι ὁ ἔχων ἀδύνατον ἀντιληπτικόν, ὁ δυσκόλως καὶ βραδέως ἐννοῶν τὰ ἀναγινωσκόμενα, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ βλέπῃ τὰ γράμματα ὅσον τὸ δυνατὸν σαφέστερον, καὶ ἑπομένως νὰ πλησιάζῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅσον οἷόν τε ἐγγύτερον εἰς τὸ βιβλίον, τοὐναντίον δὲ ὁ ταχέως καὶ εὐκόλως ἀντιλαμβανόμενος δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ὁ χρόνος τῆς μελέτης εἶνε δι' αὐτὸν βραχύτερος. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι οἱ ἀφυέστεροι μαθηταὶ εἶναι μᾶλλον ὑποκείμενοι εἰς τὴν μυωπίαν, ἐφ' ὅσον τοὐλάχιστον αὕτη δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς μελέτης (μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψει, ὡς ἐννοεῖται οἰκοθεν, τῶν λοιπῶν αἰτίων, λ. χ. τῆς κληρονομικότητος, νόσων τινων, οἷον τῆς ἐρυθρίτιδος (ἴλερης), τῶν χοιράδων κτλ. — Ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρώτην μνημονευθεῖσαν νόσον, προσθετέον ὅτι δὲν πρέπει τὰ ἀσθενῆ παιδία νὰ μένωσιν εἰς σκοτεινοὺς ἢ ἀνεπαρκῶς φωτιζομένους χώρους, ὡς ἐπικρατεῖ παρὰ πολλοῖς ἡ συνήθεια. Τῆς κακῆς ταύτης συνηθείας τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι τὰ παιδιὰ πολλάκις, ὅπως διασκεδάσωσιν, ἀναγκάζονται ν' ἀναγινώσκωσιν εἰς τὸ σκότος, τοῦθ' ὅπερ ἐπιφέρει συνηθέστατα τὴν μυωπίαν, Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων αἰτίων, συντελεῖ σπουδαίως πρὸς γένεσιν τῆς μυωπίας καὶ ἡ ἔλλειψις ἀρκετοῦ φωτὸς εἰς τὰ σχολεῖα, σπουδαστήρια κτλ.

ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΚΕΡΑΥΝΟΥ.

Ἐν ἐκ τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἅτινα ἀνέκαθεν ἐνέπνευσαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸν πλεῖστον φόβον, μετὰ τὸν σεισμόν, εἶνε καὶ ὁ κεραυνός, οὐ μόνον διὰ τὴν φοβερὰν αὐτοῦ καταστρεπτικὴν δύναμιν ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου ἢ ἀποφυγὴν αὐτοῦ προφυλακτικῶν μέσων. Ἀφ' ὅτου ὅμως ὁ Φραγκλῖνος ἐφεῦρε τὸ ἀλεξικέραυνον καὶ ἀφ' ὅτου διὰ τῆς μακρᾶς πείρας καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐγνώσθησαν τὰ προσελκύοντα τὸν κεραυνὸν αἴτια, ὁ ἐξ αὐτοῦ κίνδυνος ἠλαττώθη σημαντικῶς καὶ μικρὸν διαφέρει κατὰ τὴν φοβερότητα τῶν ἀπείρων ἐκείνων κινδύνων, οἵτινες ἀπειλοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ τάφου.

Κατὰ τὴν ἔκρηξιν σφοδρᾶς τινος καταιγίδος εἶνε καλὸν ν' ἀνοίγωμεν τὰ παράθυρα καὶ τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ εὑρισκόμεθα· ἐὰν δὲ ἀναγκασθῶμεν εἴτε ὑπὸ τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀέρος εἴτε ὑπὸ τῆς εἰσερχομένης βροχῆς νὰ κλείσωμεν τὰ παράθυρα, πρέπει τοὐλάχιστον ν' ἀφίνωμεν τὴν θύραν τοῦ δωματίου ἀνοικτήν, ἵνα ἐν περιπτώσει ἐνσκήψεως κεραυνοῦ τὰ ἐντεῦθεν ἀναπτυσσόμενα πνιγηρὰ ἀέρια εὕρωσιν ἀμέσως διέξοδον καὶ καθαρισθῇ τὸ δωμάτιον διὰ καθαροῦ ἀέρος. Πρὸς τούτοις πρέπει ν' ἀπομακρύνωμεν ἀφ' ἡμῶν ὅλα τὰ ἐκ μετάλλου ἀντικείμενα καὶ ν' ἀπομακρυνώμεθα οὐ μόνον ἀπὸ τῆς θερμάστρας ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν τοίχων τοῦ δωματίου· τὸ ἀσφαλέστατον λοιπὸν μέρος τῆς οἰκίας, ὅπου δυνάμεθα νὰ μένωμεν ὅταν ἐπίκηται κεραυνός, εἶνε τὸ μέσον τοῦ δωματίου, μακρὰν τῶν τοίχων καὶ τῆς θερμάστρας. Ὡσαύτως πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν πᾶσαν μεγάλην συνάθροισιν ἀνθρώπων, ἂν δὲ τύχωμεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν τῷ σχολείῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ χώρῳ, ἔνθα εὑρίσκονται πολλοὶ ἄνθρωποι συνηθροισμένοι, εἶνε φρόνιμον ν' ἀπομακρυνώμεθα καὶ νὰ παρακινῶμεν καὶ τὴν ὅλην ὁμήγυριν ὅπως διαλυθῇ. Λίαν ἐπικίνδυνον εἶνε, ὅταν ἐκρήγνυται θύελλα μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, τὸ κρούειν τοὺς κώδωνας τῆς ἐκκλησίας. Τοῦθ' ὅπερ ἐξαίρομεν ἐνταῦθα τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰς πολλὰ μέρη ἐπικρατεῖ εἰσέτι παρὰ τῷ λαῷ ἡ δεισιδαιμονία ὅτι διὰ τῆς κωδωνοκρουσίας ἀποτρέπονται οἱ κεραυνοί, ἐνῷ τοὐναντίον προσελκύονται. Ἡ δεισιδαιμονία αὕτη ἐπεκράτει πρὸ πάντων κατὰ τὸν μεσαιῶνα, διὰ τοῦτο πλεῖστοι κώδωνες φέρουσι τὴν ἐπιγραφήν: fulgura frango (θραύω τοὺς κεραυνούς). Ἐν ἔτει 1783 ἔπεσον θύματα τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν μόνον ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ 96 ἄνθρωποι, κεραυνοβοληθέντες κατὰ τὴν κωδωνοκρουσίαν. Τὰ ὑψηλὰ δένδρα, ὅσα μὲν ἀπέχουσιν 16 ἕως 20 πόδας ἀπὸ τῆς οἰκίας, οὐ μόνον εἶναι ἀκίνδυνα ἀλλὰ καὶ ὠφελοῦσιν ὡς προσελκύοντα ἐφ' ἑαυτῶν τὸν κεραυνὸν καὶ ἐπομένως ἀποσύροντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς οἰκίας, ὅσα ὅμως εὑρίσκονται πλησίον τῆς οἰκίας ἢ εἰς μικροτέραν τῶν 16 ποδῶν ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς εἶναι καλὸν ν' ἀπομακρύνωνται ὡς ἐπικίνδυνα. Ὅταν καταληφθῶμεν ἐν ὑπαίθρῳ, εἰς τὴν ἐξοχήν, ὑπὸ θυέλλης ἀπειλούσης κεραυνόν, πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰς λίμνας, τὰ ἕλη καὶ τέλματα καὶ ἐν γένει πᾶσαν μεγάλην συρροὴν ὑδάτων, ὡσαύτως δὲ πρέπει ν' ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ παντὸς προεξέχοντος ἀντικειμένου, ἔχοντος ὕψος μεγαλήτερον τῶν 10 ποδῶν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ προσφεύγωμεν ὑπὸ τὰ δένδρα, ὅπως προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τῆς βροχῆς· εἶνε καλήτερον νὰ βραχῶμεν παρὰ νὰ διατρέχωμεν τὸν κίνδυνον νὰ κεραυνοβοληθῶμεν, ὁ δὲ κίνδυνος οὗτος εἶνε μέγιστος, ὅταν εὑρισκώμεθα ἐν ὥρᾳ καταιγίδος ὑπὸ ὑψηλόν τι δένδρον. Δὲν πρέπει πρὸς τούτοις νὰ ἐπιταχύνωμεν τὸ βῆμα ἢ νὰ τρέχωμεν, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἐξακολουθῶμεν τὴν πορείαν μας βραδέως.

Ἐπικίνδυνον εἶνε πρὸς τούτοις τὸ νὰ διαμένωμεν πλησίον εἰς ποίμνια, ἀγέλας προβάτων, βοῶν, ἵππων καὶ ἄλλων ζώων, διότι αἱ ἐξ αὐτῶν ἀναθυμιάσεις καὶ ἐξατμίσεις ἐπαυξάνουσι σημαντικῶς τὸν κίνδυνον τῆς ἐνσκήψεως τοῦ κεραυνοῦ. Ἂν καταληφθῶμεν ἐφίππου ὑπὸ καταιγίδος ἀπειλούσης τὸν κίνδυνον κεραυνοῦ, εἶνε καλὸν νὰ καταβαίνωμεν ἀπὸ τοῦ ἵππου (ἢ τοῦ ὄνου ἢ ἡμιόνου), νὰ προσδένωμεν αὐτὸν ἐν ἀνάγκῃ εἰς τινα πάσσαλον (οὐχὶ εἰς δένδρον) καὶ νὰ καθήμεθα εἰς ἱκανὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, μέχρις οὗ παρέλθῃ ὁ κίνδυνος. Καὶ ἐν ἀμάξῃ εὑρισκόμενοι εἶνε ἀσφαλέστερον νὰ καταβαίνωμεν παρὰ νὰ μένωμεν ἐν αὐτῇ ἢ νὰ διατρίβωμεν πλησίον τῶν ἵππων.

Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα προφυλακτικὰ μέτρα εἶναι ἀναγκαῖα καὶ πρέπει νὰ τηρῶνται, μόνον ὅταν ἐκρηγνύωνται σφοδραὶ θύελλαι καὶ καταιγίδες καὶ πρὸ πάντων ὅταν τὰ θυελλώδη νέφη εὑρίσκωνται πλησίον καὶ εἰς μικρὸν ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Ἐν γένει ὅμως θεωρούμενος ὁ φόβος τῶν κεραυνῶν εἶνε ὑπερβολικὸς καὶ πολλάκις ἀδικαιολόγητος. Στατιστικῶς τοὐλάχιστον ἀποδεικνύεται ὅτι ἐκ 50,000 αἰφνιδίων θανάτων εἷς μόνος ἀναλογεῖ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ κεραυνοῦ. Ἂν ὁ κεραυνὸς θανατώνει, ἀλλὰ καὶ ἡ γλάστρα, ἡ καταπίπτουσα ἀπὸ ὑψηλοῦ τινος παραθύρου καὶ συντρίβουσα τὴν κεφαλὴν τοῦ διαβάτου, θανατώνει ἐπ' ἴσης. Πρέπει λοιπὸν νὰ φοβούμεθα νὰ διατρίβωμεν εἰς μέρη, ἔνθα ὑπάρχουσιν ἀνθοδοχεῖα καὶ κεραμίδια; Τότε εἰς ἕκαστον βῆμα, εἰς ἕκαστον κίνημα, θὰ εἴμεθα περιδεεῖς καὶ περίφοβοι· διότι, πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἀναρίθμητοι ἄλλοι κίνδυνοι θὰ μᾶς ἠπείλουν διηνεκῶς, ὁ δὲ φόβος μήπως ἐν ταῖς ὁδοῖς καταπλακωθῶμεν ὑπό τινος ἁμάξης, ἢ σκοτωθῶμεν ὑπὸ μαινομένου ἵππου, ἢ δηχθῶμεν ὑπὸ λυσσαλέου κυνός, ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ μὴ κατασυντριβῶμεν ὑπὸ τῆς στέγης κ. τ. λ. κ. τ. λ. — ὁ διηνεκῆς οὗτος φόβος θὰ καθίστα ἡμῖν τὸν βίον ἀβίωτον. Τὴν καυστικὴν καὶ ἐμπρηστικὴν δύναμιν ἔχει ὁ κεραυνὸς κοινὴν μετὰ πάσης λαμπάδος, μετὰ παντὸς ἀνημμένου κηρίου, μετὰ παντὸς φωσφόρου ἢ πεπυρακτωμένου ἀνθρακος, εἶνε δὲ πασίγνωστον ὅτι αἱ ὀλίγισται πυρκαϊαὶ προέρχονται ἐκ κεραυνῶν. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ προαναγγέλλωνται ἡμῖν διὰ βροντῶν οἱ καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν ἐπαπειλοῦντες ἡμᾶς κίνδυνοι τῶν πυρκαϊῶν καὶ ἐμπρησμῶν, οὐδεμίαν στιγμὴν θὰ ἔπαυον αἱ βρονταί, πάντες δὲ θὰ ἐκωφαινόμεθα ὑπὸ τοῦ διηνεκοῦς κρότου καὶ πατάγου.

Ἄλλως τε ὁ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ κίνδυνος τότε μόνον ὑφίσταται καὶ δύναται εὐλόγως καὶ δικαίως νὰ ἐμβάλλῃ ἡμᾶς εἰς φόβον, ὅταν αἱ ἀστραπαὶ καὶ αἱ βρονταὶ κατὰ βραχύτατα χρονικὰ διαστήματα ἐπακολουθῶσι καὶ διαδέχωνται ἀλλήλας. Ὁσάκις δυνάμεθα μεταξὺ τῆς βροντῆς καὶ τῆς ἀστραπῆς νὰ ἀριθμήσωμεν μέχρι τῶν ἓξ ἢ τῶν ὀκτώ, οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει.

Τὸ ἄριστον προφυλακτικὸν τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ κεραυνοῦ εἶνε τὸ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης ἱδρυμένον καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν (τοὐλάχιστον κατ' ἔτος) δοκιμαζόμενον καὶ ἐξεταζόμενον ἀλεξικέραυνον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἀλεξικέραυνα κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις καὶ ἐρεύνας ἔχουσι πολὺ στενότερον κύκλον προφυλακτικῆς ἐνεργείας, ἢ ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐνομίζετο. Ἡ διάμετρος τῆς κυκλικῆς ἐκτάσεως, ἣν δύναται νὰ προστατεύσῃ ἀπὸ τοῦ κεραυνοῦ τὸ ἀλεξικέραυνον, εἶνε μόλις τετράκις μεγαλήτερα τοῦ ὕψους τοῦ ἀλεξικεραύνου, ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς κορυφῆς.

κ. Σ. Π. εἰς **Ἀθήνας**. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμότατα διὰ τὰ συγχαρητήρια. — κ. Γ. Σ. εἰς **Φιλιππούπολιν**, κ. Σ. Κ. εἰς **Κάϊρον**. Τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν νέους συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. Π. εἰς **Μανσούραν**. Τὴν τελευταίαν σας ἐλάβομεν καὶ ἐλυπήθημεν διὰ τὰ ἐν αὐτῇ. — κ. Δ. Π. εἰς **Κραϊόβαν**. Ἐλήφθησαν καὶ θὰ φροντίσωμεν. — κ. Α. Α. εἰς **Σύκια**. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς ὑμῶν ἐνεργείας. Περὶ τῶν τόμων θὰ σᾶς γράψωμεν κατ' αὐτάς. — κ. Χ. Φ. εἰς **Κωνσταντινούπολιν**. Ἐνεγράψαμεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς κολακευτικὰς περὶ τοῦ φύλλου μας λέξεις σας. — κ. Λ. Δ. εἰς **Ἀλεξάνδρειαν**. Ἐλήφθησαν.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ — *Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχυτηρίου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας* Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ *ἐν Λειψίᾳ.*
Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufactur *ἐν Στρασβούργῳ.*